

Rechtskrondig Weekblad

REDACTIE : Italiëlei, 99, Antwerpen

Abonnement : 100 fr. per jaar

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER : Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

Postchecknummer : 3185.22

INHOUD :

Edgar BELLEFROID. — Een wandeling door het Abnormalengesticht te Merxplas.

RECHTSPRAAK.

Burgerlijke Rechtbank te Antwerpen. — 19 Januari 1934. — *Nalaten-schap. — Wederzijdse gift tusschen echtgenooten. — Vruchtgebruik van al de goederen. — Afwezigheid van kinderen. — Geldigheid dezer bepaling. — Art. 917 B. W. — Omzetting van vruchtgebruik in afstand van volles eigendom. — Uitsluitend aan rechthoudenden van wettelijk voorbehouden goederen.*
Handelsrechtbank te St Niklaas. — 22 Februari 1932. — *Commissieloon. — Plaats der betaling. — Schulden haalbaar en niet brengbaar. — Onbevoegdheid ratione loci.*
Rechtbank te Mechelen. — 7 December 1933. — *Faillissement. — Geen wankelbaar krediet. — Intrekking van het faillissement.*
Handelsrechtbank te Brugge. — 14 Februari 1933.

— *Verbintenis. — Verzekeringsovereenkomst. — Uitscheiding van verzekering. — Bedrijf. — Verplichting de voortzetting te zien gebeuren. — Niet uitvoering. — Schadevergoeding.*

Handelsrechtbank te Antwerpen. — 3e Kamer. — 22 November 1933. — *Dienstecontract. — Opzeg. — Vergoeding. — Duur van kontrakt. — Tijd bij onderneming die door patroon werd voortgezet.*

Handelsrechtbank te Antwerpen. — 8e Kamer. — 8 November 1933. — *Faillissement. — Voorrecht. — Kosten eener strafprocedure.*

Politie-rechtbank te Loochristi. — 14 Juni 1933. — *Burgerlijke partij. — Causaal verband tusschen overtreding en geleden schade. — Toelating van den burgemeester om een rijwielwedstrijd in te richten. — Voorzorgsmaatregelen : De baan zijdelings afspannen. — Geene overtreding van een bijzondere strafbepaling. — Wanbedrijf voorzien bij art. 418-420 van het strafwetboek.*

Een wandeling door het Abnormalengesticht te Merxplas.

Wat beoogt feitelijk de Wet van 9 April 1930 op de verdediging der Maatschappij tegen de abnormale misdadigers ?

De burger te beschermen tegen andere burgers wegens hun gevaarlijke en onverantwoordelijke daden die in strijd zijn met de wetten eener goed geordende maatschappij.

De zaak dezer onverantwoordelijke burgers te dienen door hen een behandeling te geven die hen past, in aanmerking nemend hun individueelen geestesonevenwichtigen toestand.

Die Wet is een flinke stap vooruit in de behandeling der misdadigers, leidt het principieel tot diene der straffen op andere meer wetenschappelijke banen.

Vóór het in voege treden der Wet van 9 April 1930 bestonden er ook abnormale misdadigers. Sommigen liepen kleine gevangenisstraffen op wegens hun gedeeltelijke ontoerekenbaarheid, doch gingen die straffen uitboeten tusschen de vier naakte muren eener cel. Zij konden niet anders behandeld worden dan de gewone normale gestraften. Hun opsluiting bracht dan ook noch moreele, noch geestesverbetering mede. Integendeel, de geheele afzondering werkte nadeelig en bij strafeinde werden ze opnieuw aan de Maatschappij toevertrouwd. Anderen werden aan een geestesonderzoek onderworpen, onverantwoordelijk verklaard, een bevel van niet-vervolgving werd afgeleverd en zij werden terug zonder meer naar huis gezonden, zonder de minste sociale of medische controle, tenzij zij naar een krankzinnigengesticht werden overgebracht voor onbepaalde tijd. De idee, verdediging der Maatschappij bestond wel in theorie, doch werd niet praktisch verwezenlijkt. De collocatie van een onverantwoordelijke misdadiger was in handen van den Prokureur des Konings die de uitvoering ervan beval op grond der conclusiën van den deskundigen-geneesheer. Een landlooper werd naar een krankzinnigengesticht overgebracht op bevel van den burgemeester. In beide gevallen was dus de geneesheer alleen de man die het lot van een geesteskranke in handen had.

De Wet van 9 April 1930 brengt een volledige ommekeer in deze toestanden. Hoe geraakt een abnormale misdadiger te Merxplas ? Ik zeg te Merxplas, omdat mijn casuïstiek het heeft over het abnormalengesticht te Merxplas, alhoewel de man eveneens te Doornik of te Gent zou kunnen aandalen, de vrouw te Vorst of te Bergen. Hoe geraakt hij er uit ? Welke is de op hem toegepaste behandeling ? Dit zijn vragen waarop we gaan antwoorden op onze wandeling door de inrichting.

Wanneer iemand een door de Wet strafbaar feit begaat dan komt hij in handen van Moeder Justitia. Sinds het in voege komen der nieuwe Wet wordt de vraag gesteld of kan gesteld worden : Hoe zit het met de verantwoordelijkheid van den delinquent ?

De belanghebbende, de verdediger, de familie, het gerecht mag een deskundig medisch onderzoek aanvragen. Wordt dit medisch onderzoek aangevraagd of bevelen dan gaat de delinquent over naar de psychiatrische afdeling die in verschillende gevangeniszen zijn ingericht en onder leiding staan van een psychiater. (Vorst - Leuven - Antwerpen - Charleroi - Luik - Namen - Bergen - Gent). In die annexe of psychiatrische midden verblijft hij dan gedurende ten hoogste zes maanden ter beschikking van den geneesheer. De dokter dient dan te antwoorden op de vraag :

« Op het oogenblik der feiten, bevond zich de delinquent in een toestand van krankzinnigheid.

» erge geestesstoornissen of geesteszwakte die hem » onbekwaam maakten zijn daden de beheer » schen ? » Besluit de geneesheer dat de delinquent zich in een dezer drie gevallen bevindt dan kan er overgegaan worden tot de interneering voor een tijdperk van 5, 10 of 15 jaar naar gelang de zwaarte van het bedreven feit. Om in geen bijzonderheden te treden laat ons zeggen : 5 jaar voor feiten die door de rechtbank gestraft worden met correctionnele straffen, 10 jaar voor misdaden met verzachtende omstandigheden, 15 jaar voor zware misdaden.

De vraag om in observatie gesteld te worden in de psychiatrische afdeling kan gedaan worden gedurende heel de procedure, zolang dus dat de maatregel of de straf geen kracht van gewijsde heeft verkregen, en tegen elke beslissing der Raadskamer, Kamer van Inbeschuïdingstelling, Hof van Assisen kan beroep ingeslagen worden.

De delinquent mag zich zelfs doen onderzoeken door een door hem aangeduid geneesheer die dan verslag kan uitbrengen over het plaatsen of niet plaatsen in observatie.

Zooals ik hooger reeds zelde, mag de in observatiestelling niet langer duren dan zes maanden, doch dient regelmatig elke maand verlengd zooals geschiedt bij een beklagde in preventieve hechtenis.

Wanneer de abnormaliteit en de bedreven feiten bewezen zijn dan wordt de interneering uitgesproken, doch beroep is hier weder mogelijk en door het Openbaar Ministerie en door belanghebbende.

Van het oogenblik dezer uitspraak komt de geïnterneerde ter beschikking der psychiatrische Commissie. Deze is samengesteld uit een magistraat, een lid der Balie en een geneesheer van de psychiatrische annexe. Deze Commissie duidt de bijzondere inrichting aan waar de abnormale zal geïnterneerd worden, verzendt hem eventueel naar een andere inrichting, stelt hem in vrijheid op proef of definitief vrij.

Geen enkele beslissing wordt genomen door de Commissie dan na tegensprekelijk debat, de Prokureur des Konings, de Bestuurder der inrichting, de geïnterneerde en zijn raadsman aanhoort zijnde.

Het is niet noodig dat de abnormale genezen zij om in vrijheid op proef gesteld te worden. Ik meen te mogen zeggen dat er van volledige geneezing nooit sprake zal zijn maar wel van minder gevaarlijk voor de samenleving, van « aanpasbaarheid ». Daar gaat het om. Een morphinomaan, een cocaïnomiaan, een alkoliëker kan, na geruimen tijd de desintoxicatiekuur ondergaan te hebben, terug in de maatschappij geplaatst worden, doch onder speciale voorwaarden waarover we het straks zullen hebben.

In welk familiaal midden of sociaal midden zal de man terecht komen ? Wie houdt hem aan het touwtje ? Dat de abnormale op een bepaald oogenblik zich plichtig maakte aan strafbare daden was een bewijs van zijn ziekelijke onbezonnenheid, dat was de gelegenheid om zijn aangeboren of andere latere ontstane abnormaliteiten vast te stellen. Waarom hem een straf toedienen gezien zijn onverantwoordelijkheid ? Hem gewoonweg op vrije voeten laten, dat is geen bescherming der maatschappij. Een ander maatregel dringt zich dan op : maatregelen treffen in het voordeel van die gekrenkte samenleving en tevens door die maatregelen het voordeel van den abnormalen delinquent te behartigen.

Men kan met de Wet van 9 April 1930 niet accoord gaan en zekere bepalingen critiseeren. Wat is er volmaakt in de wereld, of wie is er volmaakt ?

Ik houd van kritiek, van gezonde opbouwende kritiek, want die brengt nieuwe vruchtbare aarde aan den dijk, en, « du choc des idées, jaillit la lumière. »

Als men de Wet doorleest dan kunnen wel de gedachten van « arbitrair » « vrijheidsverkrachting » voor den geest komen. Doch als men met de twee voeten in de werkelijkheid staat en sinds 1 Maart 1931 met die zoogezegde slachtoffers omgaat, hun intieme gewaarwordingen leert kennen, hun onstandvastigheid, hun willoosheid, hun ontplofingen gade slaat, dan verdwijnt het idee van arbitrair, en maakt plaats voor maatregel tot behandeling. De menschen van een abnormalengesticht zijn in feite geestelijk misdeelde sukkelaars. Ik schreef eens vroeger « groote kinderen » en dat zijn ze wel. Er zijn er zooveel in de maatschappij, doch om verschillende redenen komen ze nooit in aanraking met Moeder Justitia.

Men sprak vroeger wel eens van arbitrair. Sinds de opening van het abnormalengesticht te Merxplas hebben er ongeveer 190 verschillende geïnterneerden bij mij hun intrede gedaan. In geweten mag ik verklaren geen enkel dubieus geval ontmoet te hebben. Gevallen ja, die na enkele maanden « heraanpasbaar » schenen en in vrijheid op proef werden gesteld. Men tracht wel te doen en te handelen in de volle oprechtheid van zijn geweten. En toch is er kritiek en die kritiek luidt : ofwel de mannen hebben het er te goed, ze mogen voetballen, ze mogen radio luisteren ; ofwel de vrijstellingen op proef zijn te talrijk en de interneering duurt niet lang genoeg. Gaan we in de praktische omzetting der Wet niet naar overdreven menscheïjkheid, want wanneer men met de abnormalen degelijk medeleefd dan wordt het hart soms week, toegevendheid, te veel toegevendheid wordt een fout. Geen « cas pendable » hoor, als men maar op tijd weet te reageren en den juiste middenweg te kiezen.

Bij slot van rekening gaat het er om door de interneering menschen « aanpasbaar » te maken daar waar ze het vroeger niet waren en zulks onder een psychiatrisch controle. Diezelfde menschen en heel velen onder hen, hebben we dikwijls in de gevangenis gezien, doch bij strafeinde gingen de deuren der inrichting open en geen enkel moreelen band van intimideerenden aard bestond er. Thans is de toestand veranderd. De vrijstelling op proef van een abnormale blijft onderworpen aan minstens één jaar psychiatrisch controle. Die maatregel was broodnoodig. De menschen niet genezen, wel verbeterd, en het feit dat ze zich te onderwerpen hebben aan de hun opgelegde medische controle werkt intimideerend op hun gemakkelijk willoos wordend karakter.

Alzoo loopt de interneering door gedurende den tijd der proefvrijstelling en kunnen maatregelen getroffen worden door de Commissie in geval van hervalling van belanghebbende. Is dat niet in het belang van én geïnterneerde én van de Maatschappij ?

Gedurende de « behandeling » van den patient in het abnormalengesticht en zulks voor « onbepaalde tijd » — wie zou er durven of kunnen beweren in welke tijdsduur een geesteszieke kan genezen, laat ons zeggen zelfs niet meer gevaarlijk is voor hem zelf, zijn naastbestaanden en de maatschappij ? — wordt hij door den Dokter en de Bestuurder zorgvuldig onderzocht, stap voor stap gevolgd in al zijn handelingen op de meest accurate wijze ; wij leven feitelijk met die menschen zij aan zij, en het zijn wij die verslag uitbrengen aan de psychiatrische Commissie en haar inlichten over den geestestoestand en de reklasseringsmogelijkheden van den belanghebbende die zijn vrijheid vraagt.

Wie is er beter geschikt om een deskundig oordeel te geven over den toestand van den behandelenden patient, dan wel Bestuurder en Dokter der bijzondere inrichting ? 't Is dan ook met reden dat de wetgever in zijn tekst neerschreef : de beslissingen worden genomen bij tegensprekelijk debat, de Prokureur des Konings van het Arrondissement, de Bestuurder der Inrichting, de geïnterneerde en zijn raadsman onderhoofd.

En nu komen we tot het tweede punt : HET LEVEN VAN DEN ABNORMALE IN DE INRICHTING VOOR SOCIAAL VERWEER.

Eenmaal de duur der interneering uitgesproken zal de Commissie der Psychiatrische afdeling, den abnormale, want thans is hij abnormaal verklaard, sturen naar een der speciale inrichtingen te Merxplas, Doornik, Gent voor de mannen ; Vorst of Bergen voor de vrouwen.

Bij de eerste gelegenheid worden de geïnterneerden naar hunne bestemming gebracht hetzij met gewoon transport, hetzij op eigen kosten.

De inrichting tot Sociaal Verweer is geen gevangenis, de abnormalen worden er niet behandeld als

gewone gestraften van het gemeen recht, ze hebben een speciaal regiem. Zij zijn noch normaal, noch krankzinnig, daarom dient hun regiem ook te wezen een regiem dat tusschen de gevangenis en het krankzinnigengesticht ligt. Een gedeelte van het penitentiair karakter dient dus behouden te blijven.

Wanneer een abnormale naar Merxplas komt dan is hij zeer dikwijls droeigeestig gestemd. Hij komt soms uit Luxemburg, Namen of de Vlaanderen voor bezoek zijner familieleden is er weinig kans. Sommigen hebben vijf jaar interneering opgelopen wanneer, indien zij normaal waren, dat zelve feit hen één jaar of zes maanden zou hebben gekost. Wat dient dan gedaan ? Wij bezitten het antropologisch bundel en al de gegevens aangaande den ingekomenen. Vlug overlezen we de feiten en treden dadelijk in voeling met den patient. Samen in mijn kabinet gaan we dan aan 't praten en op zeer kameraadschappelijke manier. Waarom niet ? Die man is toch naar mij gezonden om heraanangepast te worden, karaktervorming te krijgen, en ik moet dan dadelijk de eerste kennismaking op grond van vertrouwen aanpakken. Dikwijls rooken we samen een sigaret, het uittolzen van den rook brengt gezelligheid mede, afleiding, wij naderen dichter bij mekaar, de stemming wordt beter en de geïnterneerde voelt zich wat te huis. Van de samenspraak maak ik dan gebruik om den man wat te leeren kennen, een vluchtig overzicht te krijgen van zijn verleden dat hij mij wil bekennen. Vaak gebeurt het dat mijn eerste onderhoud een klein uurtje duurt. Wij maken er gebruik van om aan belanghebbende mede te deelen wat zijn rechten en welke zijn plichten zijn, dat we het goed met hem meenen, dat er geen sprake kan zijn van rechten zoo de plichten niet volbracht worden.

Na ons onderhoud komt de dienstoverste den man afhalen en brengt hem naar zijn kamertje. Hier ook dient praktisch en hartelijk opgetreden en de abnormale moet den indruk blijven hebben dat we het goed met hem meenen. Niettegenstaande al deze voorzorgen loopt alles niet altijd van een leien dakje. Sommige patienten zijn diep moedeeloos, hebben neigingen tot zelfmoord, zijn weerbarstig, doch na eenige dagen klaren zich die goedmoedstoestanden wel op en komt er kalmte in het gemoed.

Eenmaal de man op zijn kamer, grijpen we naar het bundel en worden het anthropologisch bundel, de expertise, de feiten zorgvuldig ingestudeerd en vergeleken met de indrukken en de verklaringen die we kregen gedurende het eerste onderhoud. De dokter onderzoekt eveneens op zijn beurt den abnormale en we schrijven beiden op een steekkaart onze indrukken neer en geven eene voorloopige behandeling op.

De observatie op kamer duurt nooit vrij lang, tenzij in bepaalde bijzondere gevallen. De gegevens ons verstrekt door het medisch onderzoek zijn volledig genoeg om dadelijk een beslissing te nemen aangaande den aard van het werk waarvoor we belanghebbende zullen bezigen. Natuurlijk wordt er in deze werkorientering nota genomen van : ouderdom, aard der feiten, seksuele perversiteit, aard van den geesteszieke, aanwezigheid van krisissen, geschiktheid tot het werk, enz..

Jongeren zijn meer intimideerbaar dan ouderen van jaren en worden meest in een apart paviljoen ondergebracht ; landbouwers, grondwerkers, vóórliden zijn geschikt voor het veld ; schrijnwerkers, timmerlieden, houtdraaiers voor het werkhuis ; sukkelaars en lichamelijke verminkten doen aan groentenkuischen, aardappelschillen of knoppen-naaien naar gelang hun geschiktheid. Aan epileptiekers wordt buitenwerk verschaft ofwel worden ze gebezigd aan zwaar afmattenden arbeid ; alkooliekers en toxicomanen hebben eveneens de buitenlucht noodig en worden in den hof aan 't werk gezet. Het gaat erom de menschen bezigheid te verschaffen volgens hun geschiktheid en de noodige behandeling. Dat zulks veel moeilijkheden oplevert hoeft geen betoog, daar in dezen tijd van economische crisis geen werkgevers van buiten te vinden zijn.

Indien de abnormalen zooaast mogelijk aan het werk worden gesteld dat vindt zijn reden in het feit dat een geestelijk minderwaardige moeilijk lange afzondering en eenzaamheid verdraagt. Bij de te werkstelling en in 't algemeen bij de toekenning van zekere gunsten waarover we straks zullen spreken, hebben we een progressief systeem toegepast.

Onze mannen zijn werkzaam in de blokmakerij, in de knoppenzaal, in het werkhuis voor speelgoed, in den hof, op het veld, of op de hooft.

In de blokmakerij gaan we van de gemakkelijkste naar de moeilijkste taak, van het lichte naar het zware werk, om daarna posten van vertrouwen, met meer vrijheid van bewegen te bekomen.

In dit vak worden zeer gevaarlijke messen gebruikt voor het uithalen der klompen. Daar werkt men mechanisch en met de hand. Een strenge tucht heerscht er altijd. Gedurende de werkuren blijft ieder achter zijn werkbank of bij zijn machien. Alleen de zagers hebben meer vrijheid en mogen een gesprek voeren over de werkaangelegenheden. Voor al de anderen bestaat het verbod van spreken. In dit werkhuis zijn bijna al de jonge krachten samengebracht en die gasten dienen zich aan een zeer strenge tucht te onderwerpen, om alzoo te leeren gehoorzamen en karakterhervorming — zoo zult u nog mogelijk is — te bereiken.

Onze blokmakerij brengt zoo ongeveer 250 paar blokken voort per dag en die voortbrengst dient voor de gevangenen en andere gemeentelijke, provinciale of rijksinstellingen. Het overschot gaat als exportartikel over de grenzen.

Bij de openluchtwerkers is het progressief stelsel meer ontwikkeld. Na eenigen tijd gewerkt te hebben, ontzigt zij als aardappelsnijder, als groenteknoper, of als klompenmaker gaat de toekomstige buitenwerker eenige karweitjes doen in den binnenland om daarna over te gaan naar den buitenland op enkele meters van de inrichting gelegen. In den tijd worden de groenten gekweekt voor het aannemen en het verspreiden. Een brigade van 3, 5 tot 7 man is daaar werkzaam onder de bewaking van een bewaarder. 't Is gedurende dezen tijd dat we de geïnterneerden kunnen gadeslaan op allerlei gebied: neiging tot onwettigheid, seksuele perversiteit, werkijver, geschiktheid voor den veldarbeid. Uit deze brigade zullen dan ook de veldarbeiders gekozen worden.

Deze laatste vormen twee brigades van elk 8, 9 man en die een zesduizend hectaren grond te bewerken en te bevruchten hebben. Onder de honderd veldwerkers heerscht er eveneens tucht, doch minder streng dan wel bij de klompenmakers, daar zult u praktisch niet mogelijk is. Menschenlijke wijze is het natuurlijk dat de een zegt tegen zijn buurman: 't gaat regenen, wat is het warm, we hebben nu werk genoeg. 't En andere de veldarbeiders zijn reeds onder en ploegen met zoo gemakkelijker aan strenge tucht. Doch wanneer ze naar hun werk gaan op 2 kilometer van het gesticht, dan gaan ze, in rijen van vier, op stapmarsch.

De bewaarders geven het voorbeeld en zoo wordt den arbeid de weg minder lang, minder vervelend en onwettigheid vooroordeeligt men de tucht. In den voor- en namiddag wordt er een kwartier geschoten, en een sigaret of pijp opgestoken, een boterham binnengegeven.

Tusschen die mannen dan vinden we de hoevearbeiders, de melkers, de stalmeesters, de koewachters enz. want we moeten voor onze aannemen een groote hoeve met vier paarden, in de dag koeien, varkens, enz.. Op de hoeve woonde de pachter die een echte verzuimpost bezat. Sinds twee jaar ongeveer is hij op de hoeve, in zijn koesal waar hij een net kamertje bekeert, en er gansen alleen den nacht doorbrengt. En nu menschen hij heeft nog enkele jaren alhier te verhoeden. In zijn kamertje heerscht er zuiverheid en netheid. Hij heeft zien met zijn spaarcentjes, opvoering van zijn werk, een oude radio mogen aankopen, en des avonds, wanneer alles stil is op de hoeve, wanneer hier of daar een koe naar keding doet rinkelen van verveing of ongeduld, dan luistert de jongen naar de muziek. Des morgens, bij het krieken van den dag wijpt hij uit zijn beddeken en gaat naar zijn koeien. 't Is ook onze boterham, want hij roomt de melk en maakt elke week tientallen kilos heerlijke en zuivere boter. Wanneer de boeren buiten teesten dan teesten ook onze aannemen, doch op zeer bescheiden wijze. Als de oogst binnen is, als de aardappelen in de schuur zijn gebracht, dan is het feest. Boeren moeten boeren blijven, de liede tot den grond dient aangekweekt te worden, en daarom moeten de oude platelandsgewoonten in eere gehouden worden.

Vaa in bestaat nu zoo een feest? Eerst en vooral brengt een vooruitzicht van een feestje meer vijf mee. De aannemen werken naarsulger, het koren moet op tijd in de schuur, de aardappelen in den kelder. Er komt leven in de brigade. Wanneer dus de vruchten, door hen zelf gewonnen, waarvan ze zelf zullen moeten eten gedurende het jaar, in het dorp zijn dan vergaderen we de mannen in een der schuren waar we banken en schragen aanbrengen. Geen tafellaken, maar alles simpel en propertjes. Koffie, echte geurende en smakelijke koffie zijn ze niet gewoon, hun dagelijksche kost is slechts een a.kooksel van cichorei en hun brood-rantsoen is boterloos. Kruiken met koffie en melk staan klaar, en op de taels liggen hoopjes besuikerde koekjes opgestapeld. Alle boeren staan recht voor de tafel tot op het oogenblik dat het sein tot «zitten» wordt gegeven. Uit hun timen beker dampet de godendrank en de smulpakje begint. Of er gegeten wordt hoeft niet gezegd. Verleden jaar peuzelde er onze Frans zoo maar 39 binnen en wanneer Dr Cleen hem vroeg: «Smaakt het jongen?» kreeg hij als antwoord: «Er is nog plaats voor een dozijntje.»

Op 't einde van 't jaar krijgen de klompenmakers hun beurt; dan wordt een wedstrijd ingericht. Wie maakt er op één dag de meeste klompen? Wie maakt er de mooiste klompen? Dan heeft het een aard de jongens aan 't wroeten te zien om een prijs — een pakje tabak — te bemachtigen, en des anderdaags... dezelfde voortbrengst als bij den wedstrijd te behouden of te benaderen. Gedurende die afleiding ligt voor ons het veld open voor psychologische studie. De mannen zijn vroolijk, uitbundig, laten zich kennen zoals ze zijn, hebben andere uitdrukkingen als gewoonlijk en vergeten dat ze opgesloten zijn. Ze bevinden zich in gemeenschap zonder achterdocht en geven onbewust meer van hun «ik» datgene wat ze wel zouden willen verbergen bij een gewone conversatie op kamer met een der onzen.

De abnormalen zijn ondergebracht in eene oude gevangenis en de cellen dienden dus wat mensche-lijker, wat aangenamer ingericht. De benaming is niet meer cel maar kamer. Al krijgt men den indruk bij het «intreden» in het cellulair zich in een gevangenis te bevinden, bij nader toeschouwen en bezoek in de kamertjes wordt die celimpressie wel letwat weggenomen. Ons principie was elke kamer in te richten niet naar strenge reglementaire

voorschriften, doch aan elk individu toe te laten alles te rangschikken naar vrije keuze en alzoo... in deze rangschikking zijn eigen karakter of smaak onbewust weer te laten geven. Alzoo handelende bereiken wij een eerste doel: beter innerlijk de menschen te leeren kennen; tweedens een gezellig interieur te scheppen waar de geïnterneerde zich beter thuis zal gevoelen gedurende den tijd dat hij op kamer is: eten en slaaptijd. In elk kamertje heeft de abnormale gelegenheid eiken dag naar radiouitzendingen — langs koptelefoon om — te luisteren. Inderdaad bij middel van een centraal radioapparaat worden de verschillende kamers van muziek bedield. Langs dien zelfden koptelefoon kunnen dan de Bestuurder, de Toegevoegde Bestuurder, Aalmoezenier en Onderwijzer voordrachten uitzenden bij middel van een micro. Dit systeem heeft volgens mij vele voordeelen op de radiouitzendingen langs luidspreker in gemeenschap-pelijke zaal.

Nu we het over afleidingen hebben die feitelijk gunsten daartstellen kunnen wij er bijvoegen dat het Abnormalengesticht te Merxplas een voetbal-club bezit. Tweemaal in de week wordt dit sport beoefend: eenmaal 's avonds in de week, na de dagtaak en elken Zondag namiddag. Al de geïnterneerden zonder uitzondering trekken in stap-marsch naar het terrein, voorafgegaan door de spelers. Zult u is gezonde afleiding en voor de elital-len en voor geïnterneerden-supporters. Af en toe richten we dan na het spel loopkoersen in onder de mannen. Bij ongunstig weder vergaderen de mannen in de speelzaal en spelen kaart, domino, gans, enz.

Gedurende de groote feestdagen van het jaar zijn al de geïnterneerden er ook bij: Nieuwjaar — Paschen — Pinksteren — 21 Juli — Halfvoorst — Kerstmis. Dan worden er kleine feestjes op touw gezet en versnaperingen uitgedeeld.

Hooger zeiden we dat abnormalen groote kinderen waren. Als nu die gasten niet goed mede-willen of inbreuk plegen op de tucht — zielelijke geestestoestand daargelaten — dan worden diezelfde groote kinderen gestraft met het intrekken der gunsten aan den overtreder.

Het zou me te ver leiden moest ik in bijzonderheden gaan treden. Ik meen reeds genoegzaam den toestand te Merxplas geschildert te hebben. Deze uiteenzetting beoogt slechts een aanvulling te geven van hetgeen ik vroeger reeds mededeelde.

Van nu af mogen wij besluiten dat er tusschen onze mannen abnormalen zijn die heelmaal niet «heraanpasbaar» zijn en die mijns inziens onmogelijk nog in de maatschappij kunnen opgenomen worden. Vrijstellingen op proef en hervallingen hebben zult u bewezen. 't Is het gepleegde feit niet dat als doorslag moet dienen van dit besluit, maar wel de zielelijke geestestoestand.

Voor velen bestaat er hoop op herklassering, doch we moeten kunnen beschikken over de noodige middelen: hulp van de Bonden van Geestes-hygieën, van Beschermingscomiteiten en Werken van Wederaanpassing, van Sociale Werkers die een moreel peterschap willen aanvaarden. Zoo bij voorbeeld kunnen de advocaten degelijke diensten be-wijzen. De advocaat verdedigt zijn cliënt met hart en ziel, doch te dikwijls bekommert hij zich niet meer met hem éénmaal dat de uitspraak kracht van gewijsde heeft gekregen. Graag zag ik de advocatenwereld zich voegen bij de Sociale Werking. Graag zag ik meer voorbeelden van advocaten die den Bestuurder helpen bij de herklassering, bij het hulpverlenen tot werkzaken. De advocaat en de Bestuurder zouden moeten hand in hand werken wanneer de deuren van het interneeringsoord open gaan. Beiden zouden alsdan praktisch sociaal werk kunnen vervullen.

Laat ons niet zeggen: «de taak van den Bestuurder is geëindigd wanneer de straf is geëindigd, de verdeder trekt zich terug wanneer de rechtspraak is gevallen. «Verleden jaar had ik een vriend, advocaat, die mijne zienswijze deelde; zijn oude cliënt komt hem elke maand een vijftal minuten bezoeken brengen en keert terug blijkend, moreel gesteund en gesterkt. Thans ben ik gelukkig reeds drie advocaten-sociale werkers te hebben — in een enkele stad — en hun vroegere cliënten, bewandelen nog altijd het eerlijk pad. Trouwens voor een veroordeelde, een geïnterneerde is de advocaat toch wel een raadsman. Welk hoog moreel gezag gaat niet van hem uit? In oogen-blikken van vertwijfeling, van strijd tusschen goed en kwaad, van sociale en familiële moeilijkheden moet de «twijfelaar» de noodige opbeuring kunnen vinden; de advocaat kan dat omdat hij juist een moreel gezag uitoefent op den ouden cliënt. Enkele minuten opbeuring en de man zal gesterkt heengaan en niet meer hervallen.

Er bestaan in mijne zienswijze misschien sommige bezwaren, maar die zijn wel zoo heel belangrijk niet, als we de zaak goed op den keuper beschouwen. Ten andere ik kan U voorbeelden aanhalen waar, dank aan de medewerking der oude verdeder-gers, de cliënten eerlijke heraanangepaste burgers bleven.

Heeren Advocaten, mag ik op U rekenen in mijn herklasseringswerk?

Dank bij voorbaat.

Edgar BELLEFROID,

Bestuurder van het Strafsanatorium en de Inrichting voor Sociaal Verweer.

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG

WEEKBLAD

RECHTSPRAAK

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1^e KAMER — 19 JANUARI 1934

Voorzitter: M. Stelfeld.
Pl.: Mers Somers en De Strijker.

**NALATENSCHAP. — WEDERZIJDSCHE GIFT
TUSSCHEN ECHTGENOOTEN. — VRUCHTGE-
BRUIK VAN AL DE GOEDEREN. — AFWEZIG-
HEID VAN KINDEREN. — GELDIGHED DEZER
BEPALING. — ART. 917 B.W. — OMZETTING
VAN VRUCHTGEBRUIK IN AFSTAND VAN VOL-
LEN EIGENDOM. — UITSLUITEND AAN RECHT-
HEBBENDEN VAN WETTELIJK VOORBEHOUDEN
GOEDEREN.**

De bepalingen van een huwelijkscontract welke aan den langstlevenden echtgenoot het vruchtgebruik over alle goederen schenkt, is wettig. De omzetting van een vruchtgebruik in afstand van vollen eigendom is slechts toegestaan door art. 917 B.W. aan erfgename welke recht hebbenden zijn van een voorbehouden deel der nalatenschap.

V. d. B. t/ V. en V. D.

Gezien de stukken der vordering ingeleid bij geregistreerde exploitanten van deurwaarder Verhulst in dato 24 en 25 Januari 1933 en 4 Februari 1933;

Aangezien aanlegger in den echt is getreden met de genaamde Maria Wivina Hoevenaars; dat ingevolge huwelijkscontract verleden voor Notaris Jules Schewyck in dato 2 Juli 1923, de toekomstige echtgenooten bedongen hebben dat tusschen hen eene gemeenschap van aanwinsten zou bestaan;

Aangezien bovengenoemde Maria Wivina Hoevenaars overleden is op 20 Februari 1928 en de goederen welke haar nalatenschap uitmaken nog steeds in onverdeeldheid zijn;

Aangezien de eisch strekt verweerders zich te hooren verwijzen voor Notaris Van Roosbroeck te verschijnen ten einde akte te verleen van verdeling, en mits toekenning aan aanlegger van 1/4 der erfenis in vollen eigen-dom;

Aangezien partijen akkoord gaan om uit on-verdeeldheid te treden en er bijgevolg een no-taris dient aangesteld om tot de verhandelinge-n van vereiening en verdeling over te gaan, alsook een tweede notaris gelast de fa-lenden of afwezigen te vertegenwoordigen;

Aangezien echter de eisch niet gegrond is in zoover hij strekt verweerders te hooren ver-wijzen akte van verdeling te verlieden mits toekenning aan aanlegger van 1/4 der nala-tenschap in vollen eigendom;

Aangezien aanlegger beweert recht te heb-ben op het vierde in eigendom der goederen der nalatenschap van wijlen zijne echtgenoot Maria Wivina Hoevenaars, ingevolge de we-derzijdsche gift voorkomende in bovenvermeld huwelijkscontract, doch dat verweerders der-gelijke aanspraak van aanlegger betwisten en aanvoeren dat eischer slechts een vierde van het vruchtgebruik kan vorderen;

Aangezien de bepalingen der betwiste we-derzijdsche gift luiden:

«De aanstaande echtgenooten willende zich een bewijs geven van hun wederzijdsche »vriendschap en genegenheid, doen zich bij »deze over en weder aan den langstlevenden »van hun beiden, eene wederzijdsche en on- »herroepelijke gifte onder de levenden hetgeen »door ieder van hun wordt aangenomen: van »het vruchtgebruik van alle de goederen, zoo »roerende als onroerende, geene uitgenomen »noch weerhouden, welke de nalatenschap »van den eerststervenden van hen zullen uit- »maken om door den langstlevenden van hen »daarvan te genieten, te rekenen van den »overlijdensdag van den eerststervende; »Ingeval van kind of kinderen bestaande, of »staande geboren te worden tijdens de ont- »binding van dit huwelijk zal de voorgeschre- »ven gift zich bepalen gelijkvormig de wet »tot de grootste paarten en deelen in vrucht- »gebruik, van al de goederen door den eerst- »stervende der aanstaande echtgenooten, na »te laten.»

Aangezien deze bepalingen dienen verklaard te worden volgens den wil der echtelingen;

Aangezien uit het huwelijk van aanlegger met wijlen Maria Wivina Hoevenaars geen kinderen geboren werden;

Aangezien in deze omstandigheden de eerst-stervende echtgenoot aan den overlevende het vruchtgebruik zijner volledige nalatenschap heeft overgemaakt;

Aangezien deze bepaling wettig is, daar het wettelijk beschikbaar gedeelte vermeld in artikel 1098 zich tot den vollen eigendom beperkt en geenszins uitstrekt tot het vruchtgebruik; (Armtz. T. II, n° 2341; Laurent T. XV, n° 402; Beroep Gent: 11 December 1869, Pas. 1870, II, 127; Beroep Luik 15 Juli 1887, Pas. 1887, II, 379; Orleans 21 Mei 1909, Recueil Général 1910 p. 280);

Aangezien het tegenstrijdig is met den zeer duidelijken wil der echtelieden te beweren dat zij de bedoelde schenking zouden beperkt heb-ben tot een vierde der nalatenschap in vrucht-

gebruik, t.i.z. tot datzelfde deel hunner have waarvan zij zelfs gerechtigd waren in vollen eigendom wederzijdschen afstand te doen;

Aangezien vaststaat dat de echtelingen zich wederzijds hebben willen geven alles waar-over zij het recht hadden te beschikken vol-gens de wet;

Aangezien waar de schenking echter als voorwerp heeft het vruchtgebruik der volle-dige nalatenschap, de keuze van art. 917 van het Burgerlijk Wetboek volgens welk dit vruchtgebruik kan vervangen worden door af-stand van den vollen eigendom van het wette-lijk beschikbaar gedeelte, uitsluitend aan den op een wettelijk voorbehouden gedeelte recht-hebbende erfgenaar toebehoort (Laurent T. XV, n° 404, en reeds aangehaalde rechts-spraak);

Aangezien de vordering van aanlegger, strekkende tot toekenning van 1/4 in vollen eigendom der nalatenschap aldus ongegrond voorkomt;

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende:

Stelt vast dat de eerste verweerder zijne echtgenoot machtigt om in het geding op te treden;

Verklaart voor recht dat de betwiste schen-king het vruchtgebruik van de volledige nala-tenschap van wijlen Maria Wivina Hoevenaars behelst, behoudens toepassing der bepalingen van artikel 917 van het B.W. door de ver-weerders alleen gebeurlijk in te roepen;

Beveelt dat de aan verweerders aldus over-gelaten keus door hen zal moeten gedaan wor-den binnen de 30 dagen der beteekening van het huidige vonnis;

Beveelt van nu af dat er zal overgegaan worden tot vereiening en verdeling der goe-deren welke de nalatenschap uitmaken van wijlen Maria Wivina Hoevenaars;

Benoemt Notaris Mter Van Roosbroeck om over te gaan tot de voorafgaande publieke veiling der te verdeelen onroerende goederen;

Verwijst de partijen voor denzelfden notaris Mter Van Roosbroeck te verschijnen ten einde akte van verdeling te verlieden gelijkvormig de wet;

Stelt den heer Rechter Stelfeld aan om des-noods verslag uit te brengen omtrent de ge-schillen welke tusschen partijen moesten rijzen tijdens de verhandelingen van verkoop, verei-fening en verdeling;

Duidt als tweeden notaris aan Mter Van Zeebroeck, gelast de afwezigen of falenden te vertegenwoordigen, met volmacht door hen en in hun naam alle stukken te onderteekenen, alle hypotheecaire inschrijvingen te doen door-halen, zelfs deze der inschrijvingen genomen om tot een volmaakte verdeling te geraken;

Verklaart de vordering in zoover zij strekt den aanlegger 1/4 in vollen eigendom der nala-tenschap te hooren toekennen, ongegrond; ontzegt aanlegger van dit deel van zijn eisch, en verwijst hem in een vierde der kosten;

Veroordeelt verweerder insgelijks tot een vierde der kosten;

Zegt dat de overblijvende helft der kosten ten laste der te verdeelen massa zal gelegd worden;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voor-raad niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling.

HANDELSRECHTBANK TE ST NIKLAAS.

22 FEBRUARI 1932.

Voorzitter: M. De Cleene.
Referendaris: M. Thuybaert.
Pleiters: Mers Van Haelst en Wynen.

**COMMISSIELOON. — PLAATS DER BETALING.
SCHULDEN HAALBAAR EN NIET BRENGBAAR.
— ONBEVOEGHEID RATIONE LOCI.**

In geval van commissieovereenkomst is bij afwezigheid van een afwijkend beding het loon als een gewone schuld haalbaar en niet brengbaar.

M. t/ Fl.

Gezien de dagvaarding van 22 December 1931;

Aangezien de vraag strekt ten einde gedaagden te hooren veroordeelen om solidairlijk aan den aanlegger te betalen, wegens commissie-loon de som van 3.800 fr. met de rechterlijke intresten en de kosten des gedings bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande ver-zet en zonder borg;

Aangezien gedaagden doen opmerken dat in zake geen vennootschap onder gemeenschap-pelijken naam voorhanden is, maar wel een vennootschap bij wijze van eenvoudige geld-schietsing waarvan de heeren Alfr. Fl. en Fern. D. de beheerende vennoten zijn;

Aangezien partijen akkoord zijn om deze terechzetting bij wijze van beslitselen te doen gebeuren.

BETREKKELIJK DE BEVOEGDHEID.

Aangezien gedaagden opwerpen dat de Handelsrechtbank van St-Niklaas onbevoegd is ratione loci; dat de vennootschap en de beheerende vennoten respectievelijk hunne zetel en woonplaats hebben te Antwerpen en te Brussel;

Dat voor zooveel een overeenkomst tusschen partijen zou bestaan, hetgeen bewist wordt, de verplichtingen van gedaagden een commissieloon te betalen te Antwerpen zou dienen uitgevoerd te worden, om reden de schulden, bij gebrek aan afwijkend beding haalbaar en niet brengbaar zijn.

Dat eindelijk de verkoper Fl. en Cie Mich., waarop een commissieloon gevorderd wordt te Antwerpen afgesloten werd;

Aangezien aanlegger ten einde de bevoegdheid der Rechtbank van St Niklaas te bewijzen art. 42 der Wet van 25 Maart 1876 inroep;

Aangezien om te oordeelen of de Rechtbank van St-Niklaas bevoegd is, dient nagegaan te worden, of de verbintenis, voorwerp, van den eisch, in zake het betalen van een commissieloon binnen het Rechtsgebied der Handelsrechtbank moest uitgevoerd worden. (Rép. du dr. belge 8° Comp. en Mat. Civ. et Comm. n° 1532, Anvers 18 avril 1912 P. A. 1351. 6 janvier 1913. P. P. 709. Comm. Brux. 20 déc. 1911. Jur. Com. F. L. 242 Com. Liège 16 juin 1914. P.P. 870).

Aangezien aanlegger niet bewijst noch aanbiedt te bewijzen dat tusschen partijen overeengekomen werd dat het commissieloon te St-Niklaas moest betaald worden.

Aangezien op grond van art. 1247 van het B. W. de betaling in beginsel en in afwezigheid van een hieraan afwijkende betaling moet geschieden ten woonstede van den schuldenaar.

Aangezien uit geen enkel bestanddeel der zaak kan afgeleid worden dat de verbintenis die ten gronde ligt van onderhavige rechtsvordering moest ten uitvoer gebracht worden, binnen het Rechtsgebied van St-Niklaas-Waas.

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende verklaart zich onbevoegd ratione loci laat het aan partijen over zich te voorzien als naar rechte, verwijst aanlegger in de kosten.

RECHTBANK TE MECHELEN
(Zetelend in Handelszaken)

7 DECEMBER 1933.

Voorzitter: M. Meulemans.
Rechtters: MM. Alen en Hofmann.
Pl.: Mters I. van den Brande, G. van Steenbeeck en J. Verdellen.

FAILLISSEMENT. — GEEN WANKELBAAR KREDIET. — INTREKKING VAN HET FAILLISSEMENT.

Wanneer uit de omstandigheden der zaak blijkt dat het krediet van een handelaar niet wankelbaar is, en dat hij regelmatig zijne schuldeischers voldoet, dan is die handelaar niet in staat van faillissement.

Del... en Mij Le Fermoir en andere t/
Verdellen, curator van het Faillissement Del...

Aangezien de zaken, ingeschreven onder 7813 en 7842 van den algemeenen rol dienen samengevoegd;

Aangezien eerste eischer op verzet in zijn hoedanigheid van gefailleerde en de vier andere eischers op verzet, in hunne hoedanigheid van schuldeischers van den gefailleerde, verzet hebben aangetekend tegen vonnis in datum 13 November 1933 der Rechtbank van eersten aanleg te Mechelen zetelende in handelszaken, hetwelk van ambtswege Del... voornoemd in staat van faillissement heeft verklaard;

Dat die verzetten ten gepaste tijde beteekeend werden en regelmatig zijn in den vorm;

Aangezien deze verzetten strekken tot het hooren terugbrengen der faillietverklaring van Del..., en dus hetzelfde voorwerp hebben; dat zij dus dienen samengevoegd opdat er uitspraak over gedaan worde door één en hetzelfde vonnis;

Aangezien eerste eischer op verzet in failliet verklaard werd, omdat het bleek uit de gegevens vermeld in een vraag tot scheiding van goederen, neergelegd door zijn echtgenoot, dat hij verscheidene veroordeelingen had opgelopen voor deze rechtbank, en bij hem meerdere in beslagnemingen werden gedaan, en het alzoo vaststond dat hij zijne betalingen gestaakt had, en dat zijn krediet wankelbaar was;

Aangezien het thans blijkt uit de bestanddelen door de gefailleerde voorgebracht, dat de meeste schulden verreffend zijn of er minstens een regeling getroffen is;

Aangezien het insgelijks blijkt uit de omstandigheden, dat zekere schuldenaars verzet hebben aangetekend tegen de in faillietstelling, dat de gefailleerde nog altijd krediet geniet en bijgevolg in staat is aan het hoofd zijner zaken te blijven;

Aangezien de in faillietverklaring uitgelokt werd door de lichtzinnige handelwijze van den gefailleerde en deze hiervan de gevolgen heeft te dragen alsmede de reeds gedane kosten;

Om deze redenen:

De Rechtbank, zetelende in handelszaken, gehoord den heer Rechter Hofmann, rechter-commissaris in zijn verslag, voegt de zaken ingeschreven onder de nummers 7813 en 7842 samen en er recht op doende door één en hetzelfde vonnis, ontvangt de verzetten, en er recht opdoende verklaart ze gegrond; trekt de faillietverklaring in, en veroordeelt eerste eischer op verzet tot al de kosten van het geding;

Verleent er akte van, dat hij het geding schat op meer dan zes duizend frank;

Beveelt dat het huidige vonnis ter benaastiging van den curator, binnen de drie dagen zal aangeplakt worden in de verhoorzaal dezer Rechtbank en bij uittreksel zal ingelascht worden in de bladen.

Cfr. Namur. Code de Commerce, D. III, blz. 12; Humblet. Traité des Faillites Nos 12, 16 en prat. du droit belge. 8° Faillites et Banqueroutes 26; Brussel. 8 Jan. 1892. Pas. 92 II 150; Rép. n° 74, 75 en 81.

HANDELSRECHTBANK TE BRUGGE

14 FEBRUARI 1933

Voorzitter: M. L. Vandepitte.
Referendaris: M. Edw. Maertens.
Pl.: Mers Claeys en Blondeel.

VERBINTENIS. — VERZEKERINGSOVEREENKOMST. — UITSCHIEDING VAN VERZEKERD BEDRIJF. — VERPLICHTING DE VOORTZETTING TE DOEN GEBEUREN. — NIET UITVOERING. — SCHADEVERGOEDING.

Wanneer in een verzekeringsovereenkomst bedongen werd dat bij uitscheiding van het verzekerd bedrijf de verzekerde de verplichting had de voortzetting der verzekering aan zijn overnemer op te leggen, is de verzekerde, bij niet naeving dezer verplichting, gehouden tot de betaling eener schadevergoeding gelijk aan drie maanden premie.

Le Secours t/ Coppé.

Aangezien eischeres de betaling van 1213,85 frank opvoert als schadevergoeding wegens het vroegtijdig eindigen van twee verzekeringsovereenkomsten;

Aangezien verweerder zijne zaken gestaakt heeft sedert 31 December 1931; dat de verzekeringen die hij aangegaan had hierdoor opgehouden hebben te bestaan, omdat er geen voorwerp van de overeenkomsten meer bestonden bijgevolg geen gevaar;

Dat de verzekeringsovereenkomsten voorzien dat de verzekerde, in dit geval, verplicht is de voortzetting van deze verzekering aan zijn overnemer op te leggen;

Aangezien verweerder het art. 1227 B.W. inroep en beweert dat het strafbeding vervallen is ter zelfder tijde als de hoofdverbintenis; Aangezien verweerder verplicht was de verzekering te doen overnemen; dat deze verplichting zich in schadevergoeding oplost bij niet uitvoering (art. 1142), dat deze schadevergoeding bepaalt wordt door het strafebeding;

Aangezien het art. 1227 integendeel het geval van nietigheid en niet dat van onuitvoering der verbintenis behandelt;

Aangezien de schadevergoeding daarbij verschuldigd blijft wanneer het voorwerp der verbintenis — hier het overzetten der verzekering — te niet gaat door de schuld van den schuldenaar (art. 1302 B.W.);

Dat er algemeen aanvaard wordt dat er bij deze woorden moet gevoegd worden « of door zijn toedoen »; dat de daad van den schuldenaar, die het voorwerp van het verdrag vernietigt, altijd een schuld is en dat partijen overeenkwamen om de gevolgen van deze daad op voorhand te bepalen;

Aangezien verweerder nog opwerpt dat de eischeres niet geantwoord heeft toen hij een vermindering der premie vroeg omdat het gevaar verminderd was; dat zij aldus te kort kwam aan hare verplichtingen;

Aangezien het bewijs van deze vermindering van gevaar niet gedaan noch aangeboden is, dat de zaken van verweerder overigens geen verandering ondergaan hadden;

Aangezien verweerder in vertoef was omdat hij den tijd had laten verlopen waarin hij zijne verplichting van de verzekering door den overnemer te doen voortzetten, kon uitvoeren;

Aangezien verweerder bijgevolg drie maanden premie verschuldigd is;

Aangezien hij beweert dat hij op 3 Februari 1932 een premie van 492,10 frank betaald heeft, die slechts 2 dagen nadien verviel, terwijl hij reeds vroeger zijn uitscheiding van handel bekend gemaakt had;

Aangezien eischeres het bedrag van de driemaandelijksche premies moet bewijzen;

Om deze redenen:

De rechtbank zegt voor recht dat de verweerder de overeengekomen schadevergoeding verschuldigd is;

Vooraleer verder te wijzen, beveelt aan partijen, besluiten te nemen over het bedrag der driemaandelijksche premien en over den gebeurlijken aftrek van 492,10 frank;

Verzendt hietoe de zaak naar de terechtzitting van 7 Maart 1933.

HANDELSRECHTBANK TE ANTWERPEN

3° KAMER — 22 NOVEMBER 1933

Voorzitter: M. Stappers.
Referendaris: M. Zech.
Pl.: Mrs Stellfeld en E. Temmerman.

DIENSTCONTRACT. — OPZEG. — VERGOEDING. — DUUR VAN CONTRACT. — TIJD BIJ ONDERNEMING DIE DOOR PATROON WERD VOORTGEZET.

Bij het vaststellen van de vergoeding die toekomt aan een door zijn patroon opgezegd bediende moet rekening worden gehouden, niet all-en met de jaren dienst bij dezen maar ook van de jaren dienst bij den vorigen patroon, indien de rechten en verplichtingen van laatstgenoemden door hoogergenoemden werden overgenomen.

De Groulard t/ Comptoir Général du Bâtiment.

Gezien de inleidende dagvaarding van 4 Augustus 1933;

Aangezien verweester bekend 5.375 fr. schuldig te zijn wegens achterstallige wedde; Aangezien verweester verder ook niet betwist dat zij achterbleef aanleggers deelneming in de winsten van 1930 te betalen; dat die som eischbaar is niettegenstaande verweesters verzet, daar zulke deelneming in de winsten toegekend aan bedienden in hunne hoedanigheid van bedienden deel maakt van hun salaris en aldus eischbaar is zoodra de som vervalt, dit is wanneer ze vastgesteld is; Aangezien het verweester niet kan toegelaten worden te beslissen deze sommen te betalen wanneer ze liggend geld zal hebben; dat zulks niet wordt voorzien en tegen de rechtspraak indruischt;

Aangezien aldus die som ook eischbaar is; Aangezien aanlegger welke opgezegd werd recht heeft op negen en niet enkel op drie maanden vergoeding daar hij meer dan tien jaar in dienst is van verweester, daar hij sedert 1920 in dienst is der maatschappij wiers rechten en verplichtingen verweester in 1923 overnam; dat aldus de eisch gegrond is;

Om deze redenen:

De Rechtbank, veroordeelt verweester aan aanlegger te betalen:

1°) de som van 5.375 fr. wegens vervallen loon;

2°) deze van 8.916,75 fr. wegens deelneming aan de winsten van 1930;

3°) 15.000 fr. als vergoeding wegens opzegging, samen met de gerechtelijke intresten en de kosten des geding;

Verklaart het vonnis, behalve voor de veroordeeling tot de kosten, uitvoerbaar niettegenstaande beroep en mits borgstelling.

HANDELSRECHTBANK TE ANTWERPEN

8° KAMER — 8 NOVEMBER 1933

Voorzitter: M. Kersse.
Referendaris: M. Verbraken.
Pl.: Mr A. Dupont.

FAILLISSEMENT. — VOORRECHT. — KOSTEN EENER STRAFPROCEDUUR.

Het voorrecht ten voordeele van de schatkist voor de kosten door een vonnis van een strafrechtbank ten laste van den gefailleerden gelegd kiemt op tot den datum waarop het misdrijf werd gepleegd.

Lejeune t/ Curator faillissement Van Herck.

Gezien de geregistreerde dagvaarding van 8 Juli 1932;

Aangezien de Belgische staat zijne opneming in het bevoorrecht passief verzoekt voor een bedrag ter zitting bepaald op 7.167,66 fr. wegens gerechtskosten naar aanleiding eener strafrechterlijke veroordeeling door den gefailleerde opgelopen wegens een misdrijf door hem voor den datum zijner faillietverklaring bedreven;

Aangezien de curator de schuldvordering erkent, doch voor wat het voorrecht betreft, verklaart zich aan het oordeel der Rechtbank te houden met de opmerking dat bedoelde kosten slechts na den datum der faillietverklaring gerezen zijn;

Aangezien dit voorrecht geregeld werd in uitvoering van art. 2098 B.W. (nu art. 15 der wet van 16 December 1851) door de wet van 5 September 1807;

Aangezien het voorrecht der Openbare Schatkist voor soortgelijke kosten opklimt tot op den datum op denwelke het misdrijf werd gepleegd (H. v. H. 11-7-1872. P. 1872. I. 388);

Aangezien de curator niet betwist dat deze datum dien der faillietverklaring voorafgaat;

Aangezien voormelde dagvaarding niet strekt tot betaling der gerechtskosten van het huidige geding;

Om deze redenen:

Gelet op het eenig artikel lid VII der wet van 25 October 1919 beveelt de Rechtbank de opneming van den Belgischen Staat in het bevoorrecht passief van het faillissement Van Herck voor een bedrag van 7.167,66 fr.; legt de kosten ten laste van aanlegger.

POLITIETECHTBANK TE LOOCHRISTI

14 JUNI 1933

Voorzitter: J. Viane.
Pl.: Mers J. Herbert en M. Mathys.

BURGERLIJKE PARTIJ. — CAUSAAL VERBAND TUSSEN OVERTREDING EN GELEDENE SCHADE. — TOELATING VAN DEN BURGEMEESTER OM EEN RIJWIELWEDSTRIJD IN TE RICHTEN. — VOORZORGSMATREGEL: DE BAAN ZIJLINGS AFSPANNEN. — GEENE OVERTREDING VAN EEN BIJZONDERE STRAFBEPALING. — WANBEDRIJF VOORZIEN BIJ ART. 418-420 VAN HET STRAFWETBOEK.

De burgerlijke partij die bij rechtstreekse dagvaarding op strafgebied de veroordeeling vordert van de gedaagden dient het belang te bewijzen dat zij heeft bij dergelijke veroordeeling en het causaal verband aan te toonen dat er bestaat tusschen de door haar gelede schade en de overtrekking van een strafbepaling waarover de Rechtbank wien vraag tot schadevergoeding is onderworpen ook mag beslissen.

De toelating om een rijwielwedstrijd in te richten, die ingevolge art. 3 § 2 van het Koninklijk Besluit van 26 Oogst 1925 door den burgemeester der plaats waar deze wedstrijd wordt gegeven moet verleend worden, is onaankelbaar van de voorzorgsmaatregelen die na een gegeven toelating de inrichters van den rijwielwedstrijd worden voorgeschreven.

Er bestaat geene bijzondere strafbepaling die de inrichters van rijwielwedstrijden oplegt in de nabijheid der plaats van aankomst de baan bij middel van touwkabels zijlinds af te spannen, het verzuimen van dezen voorzorgsmaatregel kan evenwel het wanbedrijf darstellen voorzien bij art. 418-420 van het Strafwetboek.

De V. R. t/ C. L. en ctn.

Gehoord de burgerlijke partij;

Gehoord de opgeroepen getuigen en de gedaagden;

Gehoord het Orgaan van het Openbaar Ministerie;

De Rechtbank:

Overwegende dat de eischen bij rechtstreekse dagvaarding de veroordeeling vorderen van de hierboven vermelde personen:

1°) op strafrechterlijk gebied tot de straffen door de wet bepaald wegens overtrekking van art. 3 § 2 van het Koninklijk Besluit van 26 Oogst 1925 waarbij, zonder afzonderlijke toelating van den burgemeester alle snelheidswedstrijden waaraan voertuigen of dieren deelnemen, verboden worden;

2°) op burgerlijk gebied tot de solidaire betaling aan den eischer q.q. eener som van 100.000 frank ten voorloopigen titel als schadevergoeding, de gerechtelijke intresten op gezegde som verschuldigd en in de kosten van het geding;

Ten aanzien der feiten:

Overwegende dat het blijkt uit de bekentenissen van de gedaagden en de verklaringen van de door ons in verhoor genomen getuigen: Dat na overeenkomst tusschen de leden van de supportersclub van Loochristi en enkele herbergiers van Oostacker en Loochristi op het grondgebied van beide gemeenten den 31 Juli 1932 een snelheidswedstrijd voor wielrijders werd ingericht;

Dat de toelating om dezen snelheidswedstrijd in te richten niet werd gevraagd aan den heer burgemeester van Loochristi, op wiens grondgebied de aankomst der wielrijders zou plaats hebben;

Dat naar verklaring van den heer burgemeester en van den heer politiecommissaris van Loochristi de vereischte toelating voor dergelijken wedstrijd, in den regel wordt toegestaan; maar dat beide getuigen beweren dat na de gegevene toelating, aan de inrichters wordt voorgeschreven, in de nabijheid van de plaats van aankomst, de baan bij middel van touwkabels zijlinds af te spannen, voorzorgsmaatregel zonder dewelke het onmogelijk is, beweert de heer politiecommissaris, de baan vrij te houden;

Dat de gedaagden bekennen en de in verhoor genomen getuigen verklaren dat deze voorzorgsmaatregel niet werd genomen en de opeengepakte menigte der toeschouwers, ter bedoelde plaats, den vrijen doorgang der wielrijders verhinderde;

Dat het eveneens bewezen schijnt dat de zoon van den eischer die aan de snelheidswedstrijd deel nam aan de plaats van aankomst door een mededinger of toeschouwer werd aangestooten met het noodlottig gevolg, dat hij op een auto terecht kwam die een dertigtal meters verder, rechts van de baan, stilstond en daardoor ernstige verwondingen opliep;

Overwegende dat door het gerecht tegenover onbekenden een onderzoek werd ingesteld om bij gemis aan vooruitzicht of voorzorg lichaamsleed te hebben veroorzaakt maar dat op 2 December 1932 een bevel der Raadkamer bestelde, dat bij gebrek aan bezwaren aan dit onderzoek geen verder gevolg diende gegeven te worden;

Ten aanzien van het recht:

Wat de ontvankelijkheid van den eisch betreft: Overwegende dat de burgerlijke partij die bij rechtstreekse dagvaarding, op strafgebied, de veroordeeling vordert van de gedaagden, het belang dient te bewijzen dat ze heeft bij dergelijke veroordeeling en diensvolgens het causaal verband dient aan te toonen dat er bestaat tusschen de door haar gelede schade

en de overtreding van een strafbepaling waarover de Rechtbank, wien de vraag tot schadevergoeding is onderworpen, ook mag beslissen; Overwegende dat de eischer niet beweert dat er een rechtstreeks verband bestaat tusschen de door hem bedoelde overtreding en het ongeval maar dat hij meent dit verband onrechtstreeks te vinden in het verzuimen van de voorzorgsmaatregel die bij een toelating om een wielrijderswedstrijd in te richten door den burgemeester wordt voorgeschreven;

Overwegende dat het naleven van bedoelde voorzorgsmaatregel geenszins kan beschouwd worden als een opschorsende voorwaarde tot het bekomen der vereischte toelating; dat deze maatregel, voorgeschreven nadat de toelating wordt toegestaan, onafhankelijk is van dezelfde en het zelfs mogelijk is dat na een gegeven toelating ze niet wordt nageleefd;

Overwegende dat het verzuimen van den voorgeschreven voorzorgsmaatregel geen inbreuk maakt op een bijzondere strafbepaling; Dat dergelijk verzuim wel is waar het wanbedrijf kan daarstellen voorzien bij art. 418 van het Strafwetboek maar dat, na onderzoek, een bevel der Raadkamer beslist heeft dat daartoe geen bezwaren bestaan; dat overigens de kennis van dit wanbedrijf buiten de ramen valt van onze bevoegdheid;

Vonnissende op tegenspraak verklaren den ingestelden eisch niet ontvankelijk en veroordeelen den eischer in de kosten van het geding.

NOTA. Dit vonnis werd om de opgegevene bevestigingen op 25 November door de Boetsrat-felijke Rechtbank van Gent bekrachtigd.

Ingezonden Bijdragen

De Publieke Orde in het privaats en in het internationaal privaats recht, van de hand van Louis Lucas, professor aan de Rechtsuniversiteit van Dijon, verschenen in de « Revue de droit international privé (1933, n° 3) » belangwekkende beschouwingen over de publieke orde.

Een eerste principieele vaststelling is het onderscheid dat dient gemaakt tusschen de openbare orde en het natuurrecht; aan beiden is nochtans gemeen dat ze de morele opvattingen zijn die den grondslag vormen van de sociale orde; tegenover de veranderlijkheid der publieke orde stelt zich echter de bestendigheid der natuurrechtelijke vormen.

In het privaats recht heeft de publieke orde een dubbel doel: de ontwijking van een trouwens toepasselijke rechtsregel te vermijden, en ten tweede, de vervanging der normaal toepasselijke vorm door een tegengesteld principe te bewerkstelligen. Het eerste doeleinde is volkomen wettig en streeft slechts naar een bevestiging van de nationale wet; het tweede beoogt veeleer de ontduiking der positieve wet ten bate van een strijdig rechtsprincipe, het wordt bereikt wanneer b.v. de Rechtbank een bepaalde wet als in onbruik gevallen aanziet, of ze, indien zulks mogelijk is, onconstitutioneel verklaart.

In het internationaal privaats recht leidt de inachtneming van het principe der publieke orde evenzeer tot een dubbel doeleinde; ofwel wil men de voorkeur geven aan de nationale wet, ofwel wil men de bevoegde wet uitsluiten ten bate van de lex fori.

Na bemerkingen gewijd aan de praktische vraagstukken door de toepassing dezer principen in het leven geroepen, onderzoekt de auteur, wat hij noemt « l'ordre public général » dewelke orde zoowel nationalen als vreemdelingen beheerschen moet; voor wat de nationalen betreft valt niets bijzonders op te merken, daar de gewone publieke orde er slechts een deel van vormt; ten opzichte van de vreemdelingen zijn de gevolgen gelijkaardig aan deze die volgen uit de toepassing der publieke orde.

De studie dezer toepassing van het princip der publieke orde, doet den schrijver besluiten dat dit princip meer ingeroepen en scherper doorgevoerd wordt in zake wetsconflicten dan in betwistingen nopens verworven rechten. Als praktisch voorbeeld kan gelden de weigering der rechtbanken de echtscheiding tusschen vreemdelingen uit te spreken op grond der geesteszwakte of krankzinnigheid, hoewel de nationale wet der partijen deze reden tot verbreking van den huwelijksband zou aannemen, dan wanneer een nieuw huwelijk aangegaan in ditzelfde land, na uitgesproken echtscheiding door den vreemden nationalen rechter, als volkomen regelmatig zou aanzien worden. In zake wetsconflicten zal de toepassing der publieke orde er toe leiden de nationale wet van den rechter te doen toepassen; en in verband met betwistingen nopens verworven rechten, heeft ze slechts een machteloosheid van een in den vreemde rechtmatig verworven recht voor gevolg, aldus de erfdiensbaarheid op een Belgisch onroerend goed, ten voordeele van een persoon toegestaan. Waar en hoe dit recht moge verworven wezen, hier te lande wordt het ontzenuwd door de dwingende voorschriften der publieke orde.

Deze korte beschouwingen zullen meer praktisch nut hebben naarmate de privaats rechtelijke verhoudingen talrijker zullen worden, wat zonder den minste twijfel het geval is.

V. LENNEP.

Begroting van het Ministerie van Justitie voor het dienstjaar 1933

Verslag namens de Commissie (I) uitgebracht door den heer Sinzot

Mevrouw, Mijne Heeren,

Van oudsher, heeft de verslaggever van de begroting van Justitie een driejarige taak: hij vat de desiderata en de kritiek samen; hij vestigt de aandacht op of onderstreept eenige hervormingen welke nuttig en soms dringend blijken; ten slotte, behandelt hij beknopt een actuele rechtswetst. Wij zullen van deze gewoonte niet afwijken.

I. — DESIDERATA EN KRITIEK.

Het ware vrij paradoxaal, indien de begroting van Justitie en de politiek welke gevolgd wordt door het ministerie hetwelk deze indient, te kort zouden komen aan de verdeelende rechtvaardigheid. Bedrog der woorden, zou Pascal zeggen.

En, zonder twijfel ook heeft deze rechtvaardigheid slechts oog voor de individuele beangen in zooverre deze verband houden met het algemeen welzijn; zij moet, evenwel, zoals G. Renard schrijft « de aanpassing van het individueel recht van het algemeen welzijn, van het individualistisch beginsel en van het institutioneel beginsel » bewerkstelligen. (2)

Op grond van dezen stelregel, vragen wij aan den achtbaren Minister van Justitie dat hij een einde zou maken aan sommige dwalingen en aan sommige onrechtvaardigheden, welke wij gaan bepalen.

* * *

Het Parket-Generaal van Brussel bestaat op het oogenblik uit vijftien leden.

Het rechtsgebied van het Hof van Beroep omvat drie provinciën: Brabant, Henegouwen, de provincie Antwerpen.

Het rechtsgebied van het Hof van Beroep van Luik omvat vier provinciën: Luik, Namen, Limburg en Luxemburg.

Het Hof van Beroep van Gent heeft rechtsmacht over Oost- en West-Vlaanderen.

In deze laatste twee rechtsgebieden, geeft de samenstelling van het Parket-Generaal geen aanleiding tot opmerkingen; de Magistraten van de Parketten van eersten aanleg bekomen normaal, volgens de verdeelende rechtvaardigheid — welke de verdienste tot basis heeft — de plaatsen van substituit van den procureur-generaal en van advocaat-generaal.

En voor een Luiksche magistraat is het geen onoverkomelijk gebrek, zijn loopbaan te hebben begonnen in een Limburgsche, Luxemburgsche of Naamsche rechtbank.

Het Parket-Generaal van Gent weigerde nooit de juristen van waarde die kwamen uit de Parketten van eersten aanleg van Brugge of van elders.

Voor het Parket-Generaal van het Hof van Beroep van Brussel is dit niet het geval.

Sedert vijftig jaar, worden de Magistraten der Parketten van Henegouwen, welke ook hun kennis zij, stelselmatig geweerd uit het Parket-Generaal van het Hof van Beroep van Brussel.

De laatste benoeming van een Henegouwsch Magistraat in het Parket-Generaal, dagteekent van 28 December 1884.

Sedertdien, is het Parket-Generaal practisch gesloten voor elk substituit of procureur des Konings uit Henegouwen.

Dit is niet rechtvaardig.

Het is in strijd met het algemeen belang en met de goede werking van het gerecht.

Eerstens, is het niet rechtvaardig.

Zijn deze Magistraten, die dikwijls zwaar werk verrichten, met weinig talrijk personeel, in een industriële en dicht bevolkte streek, magistraten van tweeden rang in het rechtsgebied van het Hof van Beroep?

Moeten in de magistratuur, zoals in alle Staatsdiensten, niet de werkzaamheid en de werkelijk bezwongen diensten de bevordering rechtvaardigen?

En Henegouwen is de eenige provincie van het rechtsgebied, welke twee rechtbanken heeft van eerste klas, Bergen en Charleroi.

Het Hof van Assisen van Henegouwen is het belangrijkste van het land; en de dienst wordt er gedaan door de substituten van het Parket van Bergen.

Ziet men dan niet in, dat men de ware dienaars van het gerecht ontmoedigt, met tegen hun titels redenen aan te voeren die niets te maken hebben met het Recht en het algemeen welzijn?

Op drie benoemingen bij het Parket-Generaal, worden er twee voorbehouden voor Brabant, of beter gezegd, voor Brussel; een blijft voor Antwerpen, en wij zullen de provincie Antwerpen dit recht niet betwisten, dat haar werd toegekend omdat het wel moest. Dit recht is klaarblijkelijk. Doch het bestaat ook voor de provincie Henegouwen.

De verdeelende rechtvaardigheid eischt dat, bij gelijke verdiensten, dezelfde beurtregeling zou bestaan als voor de benoemingen van Raadsheer bij het Hof.

Te vergeefs, zoeken wij naar de oorzaak van de uitsluiting der Henegouwsche magistraten.

Integendeel, onderscheiden wij zeer goed om welke reden dit niet zou mogen zijn, in het belang van een goede rechtsbedeling.

Ware het niet nuttig dat de magistratuur, vooral wanneer het initiatief en de verantwoordelijkheid van de strafrechtelijke vervolgingen op hem berust, een groote menschenkennis bezitte?

Die kennis, dit begripen van het Waalsch karakter kan men niet verwerven in een kabinet van substituit te Brussel. Daarom dient men nader in voeling te zijn met het volk, er de levenswijze en de gewoonten van te leeren kennen, ook de taal welke de eerste uiting vormt van den gemoedstoestand en van de zeden.

Door beroep te doen op substituten uit de provincie, die vele jaren in Wallonië hebben doorge-

bracht, zou het Parket-Generaal te Brussel, in plaats van een verlies, niet eene aanwinst doen met de ondervinding welke zij hebben opgedaan en die grondige menschenkennis zonder dewelke geen gerechtigheid kan bestaan?

Het vraagstuk wordt aldus geplaatst op het plan der individuele rechten welke zonder dwingende redenen niet mogen miskend worden en op het plan van het algemeen welzijn, hetwelk overeenstemt met, of liever, zich aanpast bij deze individuele rechten.

Wij hopen dat de achtbare Minister van Justitie de oplossing zal treffen, welke zich door het gezond verstand en de rechtvaardigheid opdringt.

* * *

De griffiers der rechtbanken van eersten aanleg, zoowel zij die er al dan niet een persoonlijk nadeel door ondervinden, zijn eenparig om zich over het stelsel der wet van 30 Juli 1928 te beklagen. Dit is een schoon voorbeeld van corporatieve solidariteit.

Bij deze wet welke de wedden en de weddeverhoogingen van de griffiers bepaalt, zijn twee verschillende regelingen tot stand gekomen.

Zij verdeelt de griffiers van de Rechtbanken van eersten aanleg in twee categorieën, namelijk:

A. — De griffiers benoemd vóór 6 Maart 1925 en die hunne maximumwedde na achttien jaren vervulling dezer functie bereiken.

Hunne weddeverhoogingen worden als volgt verleend:

Vier driejaarlijkse verhoogingen van 1.500 fr.; Twee driejaarlijkse verhoogingen met 2.500 fr.

B. — De griffiers benoemd na 6 Maart 1925 en die hunne maximumwedde, na 30 jaren dienst in dien graad bekomen.

Hunne weddeverhoogingen worden als volgt verleend:

Acht driejaarlijkse verhoogingen van 1.000 frank; Twee driejaarlijkse verhoogingen van 1.500 frank.

Waarom dit verschil van behandeling dat geenszins te rechtvaardigen is en een zoo groot nadeel aan de belanghebbenden berokkent, (100.000 frank op eene loopbaan van 30 jaren functie als griffier).

Op enkele uitzonderingen na, wordt men tot den graad van griffier benoemd, omstreeks den ouderdom van 38 tot 40 jaar. Aldus bekomen de griffiers welke benoemd worden vóór 6 Maart 1925, hunne maximumwedde op 38 + 18 = 56 jaar, of op 40 + 18 = 58 jaar, terwijl hunne ambtgenooten, benoemd na 6 Maart 1925, en die nochtans dezelfde functie uitoefenen, hunne maximumwedde slechts kunnen bekomen op 38 + 30 = 68 jaar, of op 40 + 30 = 70 jaar. Hierdoor zullen de na 6 Maart 1925 benoemde griffiers slechts heel moeilijk hunne maximumwedde kunnen bekomen, terwijl, in de andere besturen, de met den graad van griffier gelijkgestelde ambtenaars hunne maximumwedde, na 10 of 12 jaar functie in hunnen graad, kunnen bekomen.

De Commissie voor de perequatie der wedden, in 1927 tot stand gekomen, had besloten dat de griffiers slechts het maximum hunner wedde mochten ontvangen na 30 jaren dienst, doch onder voorwaarde dat alle diensten bewezen bij het bestuur, in aanmerking zouden komen voor de vaststelling hunner wedde als Griffier.

Deze zienswijze werd door het departement van Justitie niet aangenomen.

Dit is onbillijk en spitig.

De adjunct-secretarissen van de parketten, die gelijkgesteld zijn met de griffiers van de Rechtbanken van eersten aanleg (zie K. B., verschenen in den « Moniteur » van 11 Februari 1925), ondergaan insgelijks dit verschil van regeling, volgens dat zij vóór of na 6 Maart 1925 werden benoemd.

Voor deze twee categorieën van ambtenaren, komen de dienstjaren doorgebracht als klerk of als overvallig griffier niet in aanmerking voor het vaststellen van hunne grondwedde van Griffier of van adjunct-secretaris.

De klerken van het Parket kunnen slechts tot den graad van adjunct-secretaris komen, rond den leeftijd van 38 tot 40 jaar en in zooverre er betrekkingen open staan.

Ten slotte, wijzen wij er op dat de Regering echter als principe heeft aangenomen, dat de ambtenaren, rond den leeftijd van 45 jaar, hun hoogste ambtswedde zouden moeten genieten, dewijl, op dat oogenblik, de levenswijzen het grootst zijn.

Wij hopen dat, na een nieuw onderzoek van die toestanden, de achtbare Minister van Justitie, dezelfde zal willen herstellen.

* * *

Door een lid van de Commissie werd gewezen op de eischen van de onderwijzers in de gevangenis en in de Rijksweldadigheidsscholen.

Bij gelegenheid van de herziening der jaarwedden, werden de onderwijzers der Middelbare Scholen, der Normalscholen, der pupillenscholen, der Weldadigheidsscholen en der Gevangenissscholen aan hetzelfde regime onderworpen.

Bij rondschrijven van 12 September 1931, bracht de Minister van Kunsten en Wetenschappen ter kennis van de bestuurders en bestuursters der Middelbare Scholen dat, van af 1 Januari 1932, de onderwijzers en onderwijzeressen van de Middelbare Scholen, aangeworven vóór 1 Januari 1925, een jaarlijksch salaris zouden trekken van 15.000 tot 17.000 frank. Dit rondschrijven dat slechts van toepassing was alleen op de onderwijzers der Middelbare Scholen, vernietigt dus de beslissingen van het Comité inzake de wedden.

Waarom moet aan de onderwijzers der gevangenis en der weldadigheidsscholen een voordeel worden geweigerd, dat aan de onderwijzers der Middelbare Scholen verleend wordt.

Zijn het Koninklijk Besluit van 16 December 1927, die van 2 Februari 1929 en van 7 Februari 1930,

welke de gelijkstelling bekrachtigen, opgeheven geworden?

Alzoo worden de onderwijzers der gevangenis en der weldadigheidsscholen tweemaal geschaad; de gelijkstelling was voor hen geen voordeel, dewijl hun toestand hooger stond dan die van de onderwijzers der Middelbare Scholen; thans, na ze met dezen te hebben gelijkgesteld, verbreekt men opnieuw het evenwicht, doch te hunnen nadele.

Men vraagt zich ook af, waarom de pensioenleeftijd voor al de onderwijzers niet dezelfde is? Zij die afdalen van het Ministerie van Justitie, ten getale van 52, worden gepensionneerd op 65-jarigen, al de overigen op 60-jarigen leeftijd.

Wij wijzen op deze verschillende behandeling welke zonder bezwaar zou kunnen opgeheven worden.

* * *

Over de weldadigheidsscholen heeft een ander lid der Commissie een en ander medegedeeld.

Hieronder vatten wij zijn opmerkingen samen. Het toezicht- en inspectiecomité van Ruiselede overweegt de opheffing van de school voor tuchtloze leerlingen, te Mol.

Hebben de leden van dit College gedacht aan de gevolgen van deze eventuele verdwijning voor een personeel van nagenoeg 40 beamtten wier loopbaan gebroken wordt of die genoodzaakt zullen zijn een plaats te verlaten, waaraan zij verbonden zijn door familiebanden, zooniet door gewichtige belangen?

Vroeger is het noodig gebleken de bijzonder tuchtlozen, zoowel meisjes als jongens, te scheiden van de leerlingen wier heropvoeding gemakkelijker en hoopgevender scheen. Wil men thans breken met een practijk waardoor men een uiterst bevredigende regeling en methodes heeft kunnen invoeren te Ruiselede en te St-Hubert?

Het personeel van Mol-Opvoeding heeft zich vooral toegelegd op de behandeling van tuchtloze leerlingen. Dank zij een gestatig streven, tien jaren lang, zijn de gebouwen voor het oogenblik zoodanig ingericht dat zij aan de bijzondere bestemming der school beantwoorden. Het eventueel overbrengen naar Ruiselede zou niet zonder groote kosten van inrichting kunnen geschieden, noch zonder werkelijk bezwaar voor de tucht. Men beelde zich niet in, van den eenen dag tot den anderen, onder groote lastigaards, en door middel van een ongeschoold personeel, tucht te kunnen doen heerschen.

Mol-Opvoeding is nauw verbonden met Mol-Toezicht, zoowel onder pedagogisch als onder economisch opzicht.

Het overbrengen van de leerlingen die onverdraaglijk of gevaarlijk blijken te zijn, kan ineens en zonder kosten van verplaatsing, van de eene Inrichting naar de andere geschieden.

De werkhuisen van Mol-Opvoeding (kleeding, schoenmakerij, wasscherij, bakkerij, schrijnwerkerij, smidse, enz.) voorzien in de dagelijkse behoeften van Mol-Toezicht en zijn aanhoorigheden (school-hoeve, bijzondere inrichting en gezinskolonie).

Zoo, om dwingende economische redenen, men tot de betreurenswaardige noodzakelijkheid moest komen de Inrichting van Ruiselede en Mol te versmelten, schijnt de opsorping van Ruiselede door Mol meer redematig dan het overbrengen van Mol naar Ruiselede, dewijl zoo het blok der Inrichtingen van Mol gaaf zou blijven en alzoo de versnippering der jongensscholen naar de drie landshoeken minder scherp zou zijn. Daaruit zou een aanzienlijke vermindering van verplaatsingskosten voortvloeien en zou er voeling blijven bestaan tusschen de Toezichts- en de Opvoedingsinrichting, waarbij onze leerlingen alle baat zouden vinden.

* * *

Het regime der vreemdelingen in België gaf aanleiding tot twee soorten opmerkingen.

Een lid wees er op, dat te Antwerpen de inval der Israëlitische vluchtelingen uit Duitschland, hevigen tegenstand verwekte, welke tot gewelddaden zou kunnen overslaan.

Zij zouden daar van vijftien tot twintig duizend in getal zijn, en in 't geheim handeeld drijven zonder aansprakelijkheid, alzoo een bedreiging uitmakend voor den gevestigden handel en de bedrijvigheid van den Middenstand.

Men vraagt of de Regering niet voornemens is de vraag te stellen, te Genève, waar eene commissie bestaat die zich bezighoudt met de uitwijkelingen, namelijk de Israëlieten.

Werd er een Belgische aivaardiging naartoe gezonden?

In elk geval is het wenschelijk dat onderrichtingen zouden gegeven worden, om ten spoedigste een einde te maken aan dezen inval, welke, alhoewel vredelievend, er mischien des te gevaarlijker om is.

* * *

Andere leden der Commissie vroegen wat meer billijkheid in het vaststellen der taxe op de vreemdelingen.

Verschillende en belangwekkende gevallen werden aangehaald: een Nederlandsch werkmans die België sedert vijf en dertig jaar bewoont, waarvan vijf kinderen in België geboren zijn, die de naturalisatie niet kan vragen om reden der hooge rechten, is, op 72-jarigen ouderdom verplicht de taxe te betalen, op straffe van uitzetting.

En is het niet ongerijmd — om niet te zeggen hatelijk — dat kloosterlingen van Fransche afkomst, die zich uitsluitend en kosteloos bezighouden met arme zieken, en geen andere inkomsten hebben dan de aalmoezen waarvan zij leven en de ongelukkigen laten leven, gehouden zijn de taxe te betalen?

Modern protectionisme dat invoerrechten heft op de toewijding en de leeftijd!

De verslaggever moet hier wel een einde maken aan de uiteenzetting van de in de Commissie gemaakte opmerkingen en kritieken; hij heeft ze, trouwens, nogal nauwkeurig en volledig samengevat.

II. — HERVORMINGEN.

De stof ontbreekt den verslaggever niet. Elk oogenblik ontdekt men misbruiken in het juridisch en sociaal leven; en heelmiddelen zijn er niet te kort.

Doch om te kunnen verwezenlijken, zowel als om te kunnen schrijven, moet men zich beperken. Wij bepalen ons dus bij enkele hervormingen welke men moet wenschen.

De eene betreffende het zedelijk leven van ons volk; andere onze rechtsinstellingen; nog andere, ten slotte, de rechterlijke inrichting.

Onlangs uitgesproken redevoevingen beloofden ons een ernstigen strijd tegen den invoer van onzedelijke geschriften; bij de behandeling van zijn begroting, in 1932, had de achtbare Minister van Justitie een krachtige campagne aangekondigd tegen de kooplui in misdaden en ondeugden.

Nochtans zou de minste verwezenlijking ons verder brengen.

Het kwaad woekert voort, onbeschaamder en straffelooser dan ooit. De uitgaven, walgelijk van onzedigheid en cynisme nemen toe; zij leeren de laagste pornografie en erotisme zowel als de kunst om misdadigers te worden, goedkooper dan de kunst en de letterkunde; zelfs de niet verkochte exemplaren worden terug in onloop gebracht en de rondventers, in de stations en de herbergen 's avonds, brengen ze in 't bereik der armen en der jongsten tegen « vier voor één frank ».

Zoo gaat het werk van verderf voort zonder ophouden; en men kan het woord herhalen van Etienne Lamy: « de ziekenhuis-rotheid welke uit onze hospitalen verdwenen is, bevindt zich in de boeken ».

En erger dan dit, bewust, omdat de clientel gemakkelijk is, worden de kindsheid en de jeugd bedorven door deze gemeene geschriften.

Zij die, in sommige omstandigheden, als advocaat of als rechter, een oog hebben kunnen werpen op den zedelijken nood der jeugdige misdadigers, weten met welke vernielende kracht dit verderfelijk bedrijf op de jonge zielen inwerkt.

Ons heugt nog dien jongen misdadiger wiens zedelijke val begonnen was bij de lezing van een onnoembaar boekje, dat zich ten andere onder de bewijsstukken bevond. En hoe dikwijls zien wij niet, in onze inbeelding, zulke armzame en bleke gezichten, verwelt voor hun twintig jaar door ondeugd en door verblijf in de gevangenis, van die menschenlevens welke naar allen schijn reddeloos verloren waren, doordat het zedelijk gevoel reeds van de kindsheid af bedorven was.

Nochtans, zagen wij gisteren nog, in een schuilwachtzaal, toehoorende aan de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen welke ze verpacht heeft aan een boekhandelaar, in de nabijheid van een justitiepaleis, onder de geblinddoekte oogen van Themis, tijdschriften en weekbladen ten toon stellen, als zedelijk voedsel voor jonge oogen en jonge harten, welke nochtans, wegens hun zedenkwetsende aard, per spoor niet mogen verzonden worden.

Ik hoor wel antwoorden, dat wij hietegen gewapend zijn; dat artikel 381bis in groote mate het beteugelingsgebied, in dit opzicht, heeft verruimd. Aldus « wordt gestraft met een boete van 26 tot 500 frank, alwie aan kinderen beneden zestien jaar oneerbare prenten, beelden of voorwerpen verkoopt of uitdeelt, die van aard zijn hunne verbeelding te prikkelen, en ook wordt met dezelfde straffen gestraft, alwie in de nabijheid van een onderwijs- of opvoedingsgesticht dat bezocht wordt door kinderen beneden zestien jaar, oneerbare prenten, beelden of voorwerpen, waardoor hunne verbeelding kan geprikkeld worden, openlijk ten toon stelt ».

Ja, men is gewapend, doch wat ik verwijt aan onze rechterlijke instellingen, is dat deze wapens niet gebezigd worden.

De verkoop van voedingswaren wordt ernstig nagegaan; hij die in denzelfden winkel boter en natuurboter moest verkoopen, zou vervolgd worden en de inspecteurs der voedingswaren zijn dagelijks op de baan op zoek naar overtredingen.

De jachtopeners zorgen er steeds voor dat geene overtredingen gepleegd worden.

De contrôleurs houden toezicht over de maten en gewichten, en arbeidsinspecteurs zijn belast met het opsporen van de sociale overtredingen.

De apothekers moeten alle vergif in een kas opsluiten; en inspecteurs komen hen geregeld bezoeken, alsook de drogisten, om de naleving van de wetten en reglementen te kunnen nagaan.

Voor de mijnen en steengroeven, bestaat eene heele inrichting voor het toezicht over en de vervolging van de wanbedrijven die wij hier niet moeten beschrijven.

En zelfs in zake bosch-overtredingen zijn het de agenten zelf die vervolgingen instellen, na proces-verbaal opgemaakt te hebben.

Bij de beteugeling van de zedeloosheid bestaat niets dergelijks.

Er is meer: gekenmerkte, klaarblijkelijke misdrijven, waarover geen twijfel bestaan kan, maken de aandacht niet gaande van sommige parketten. Tijdschriften en uitgaven waarvan 't vervoer met den spoorweg verboden is, hangen hier en daar uit; iedereen kan zulks nagaan en een ambtenaar van gerechtelijke politie, dunkt me, evengoed als iemand anders.

Aan het vervoerverbod wordt kracht bijgezet door een straf, het is een misdrijf; zooniet ware het overbodig.

Hoe komt het dan niet in de gedachte van de gerechtelijke politie, van het parket, om na te gaan langs welken weg deze publicatie, ondanks het verbod, kan uitgestald worden?

Wanneer de invoer van varkens uit Nederland verboden is, wegens de varkenspest, dan houdt men de hand aan de uitvoering van dezen maatregel, zelfs met den bijstand der politie.

Zou deze dan den invoer niet kunnen verhinderen van werken welke bijdragen tot de verpesting der zeden?

Wij gaan nog verder: kan voor hetgeen niet per spoorweg mag vervoerd worden, ook niet verhin-

derd worden dat het worde ingebracht om het even op welke wijze?

De grens is gesloten voor verdoovende middelen en saccharine producten welke concurrentie doen aan onze nijverheid worden gecontingenteerd; aan de inwijking zijn perken gesteld en de ongewenschten worden uitgedreven.

Is het vergif minder doodelijk en het gevaar minder groot, omdat het verscholen ligt tusschen de lijnen en de onzedige afbeeldingen van een pornografisch schrift.

En zou er aan de grens zelf niet de hand moeten op gelegd worden.

Op 2 Juli 1925, hadden wij de eer in de Kamer een wetsvoorstel ter tafel te leggen dat, ten einde de beteugeling van de onzedelijkheid te verzekeren, er toe strekte, aan de vereenigingen zonder winstgevend doel en aan de openbare instellingen die tot doel hebben de openbare zedelijkheid te herstellen, het recht te verleenen van rechtstreeks te dagvaarden alsmede het recht van zich burgerlijke partij te stellen, zelfs van de misdaden en wanbedrijven te vervolgen die met het voorwerp hunner instelling verband houden.

Wij billikten ons voorstel als volgt: « In beginsel, is ieder huisvader, die in het zedelijk bezit van zijn gezin zou benadeeld worden door een van deze wanbedrijven, bevoegd om in rechten op te treden.

» Hij kan natuurlijk gebruik maken van de rechtstreeksche dagvaarding, wanneer het feit dat hij aanklaagt onder de boetstrafelijke rechtsmacht valt; dit zou het geval zijn in zake van aanpakking, verkoop of uitdeeling van zedenkwetsende prenten, van openbare zedenschennis door daden of woorden.

» Dit is de toepassing van artikel 182 en volgende van het Wetboek van Strafvordering. De procedure is zeer eenvoudige; de betrokkene, optredend als burgerlijke partij, doet den beklagde dagvaarden om te verschijnen voor de boetstrafelijke rechtbank.

» Natuurlijk zal die man aarzelen om van dit recht gebruik te maken. Het gerecht kost zoo duur.

» Daarom zijn we van oordeel dat vereenigingen zonder winstgevend doel, die rechtspersoonlijkheid bezitten, het initiatief en de aansprakelijkheid voor de vervolgingen zouden kunnen op zich nemen.

» In rechten verzet zich daar niets tegen; burgerlijke persoonlijkheid brengt met zich de bevoegdheid in rechten op te treden voor de verdediging van de rechten en de belangen van de vereeniging.

» En de vereeniging zal dus denzelfde rechtsgang hebben als burger: de rechtstreeksche dagvaarding in boetstrafelijke zaken en de rechtsoverdracht tot schadevergoeding voor de burgerlijke rechtsoverdracht.

Wanneer dus de vereeniging zonder winstgevend doel rechtspersoonlijkheid bezit, heeft zij een doel, bestaat zij binnen de perken van dat sociaal doel, te weten, voor de opbeuring van de openbare zedelijkheid.

Wordt er een aanslag gepleegd op dit doel, dan heeft zij het recht te handelen, vermits hare handeling overeenstemt met de reden van haar bestaan en van rechtspersoonlijkheid te bezitten.

De Vereeniging van Geneesheeren zal als burgerlijke partij optreden tegen iemand die terecht staat wegens onwettelijke uitoefening der geneeskunst. De Sint-Hubertclub zal de wildstrovers doen vervolgen.

En een bond tot verbetering der openbare zedelijkheid zou niet kunnen optreden tegen de boosdoeners die deze zedelijkheid verlagen en vernietigen?

Er is geen sprake van, bij gevolmachtigde te pleiten; de vereeniging zelf verdedigt het ideaal voor hetwelk zij bestaat.

Er zijn evenwel nog aarzelingen, betwistingen en dienvolgens onzekerheid.

In Frankrijk heeft de heer Justin Godart, afgevaardigde van de Rhône, een wetsontwerp ingediend waarvan het eenig artikel luidt:

« De vereenigingen wettelijk opgericht met een doel van algemeen of openbaar belang en erkend als zijnde van openbaar nut, hebben het recht de misdaden, wanbedrijven en overtredingen verband houdend met het voorwerp harer instelling, te vervolgen voor de strafrechtbanken, hetzij bij wege van rechtstreeksche dagvaarding, hetzij optreden als burgerlijke partij ».

De heer Meyers stelde een gelijkaardigen tekst voor. Wij meenen dat de beste oplossing zou zijn een aanvullend artikel bij de wet van 27 Juni 1921 te voegen, luidend:

« De bij deze wet bedoelde vereenigingen zonder winstgevend doel en openbare instellingen, hebben het recht de misdaden, wanbedrijven en overtredingen, verband houdend met het doel hunner instelling, voor de strafrechtbanken te vervolgen, hetzij bij wege van rechtstreeksche dagvaarding, hetzij door een eisch tot schadevergoeding in te stellen ».

Eene dergelijke bepaling zou aan de vereenigingen toelaten als burgerlijke partij op te treden, in den loop van het onderzoek wegens wanbedrijven, beschouwd als drukpersbedrijf en onderworpen aan het Hof van Assisen, en te handelen waar het Parket in gebreke blijft.

Wij vestigen de aandacht van den achtbaren Minister van Justitie op dezen tekst.

Het ware ook dringend van onverwijld het wetsvoorstel aan te nemen van onzen Collega, den heer De Winde, waarbij de officiële regeling der prostitutie wordt afgeschaft en de beteugeling der ellendigen die er van leven, wordt ingericht.

Te dien aanzien, is de Belgische wet totaal ten achter op de overige wetgevingen. In Duitsland en Oostenrijk, in Denemarken, in Frankrijk, in Groot-Brittannië, in Nederland, zijn de strafbepalingen streng voor de souteneurs. Het decreet van den Poolschen President der Republiek, van 29 Juli, is even streng als nauwgezet in zijn teksten waarbij de vrouwenhandel wordt beteugeld.

En, wanneer wij de ongerijnde vooroordeelen laten varen, waarbij de schuldigheid van diegenen welke de onzedelijkheid uitbuiten tot den minder-jarigen leeftijd, wordt beperkt, kunnen wij te leer gaan in Zwitserland dat, in zaken van vrijheid, van niemand de les moet gespeld krijgen.

De Commissie voor de Justitie stelt haar vertrouwen in den achtbaren Minister, verzekerd zijnde dat hij aan dit voorstel zijn steun zal hechten.

Het notariaat heeft, den jongsten tijd, veel inkt doen vloeien en vrij veel werk bezorgd aan onze strafgerichten.

Sommige benoemingen gedaan, meer op grond van overwegingen van uitwendigen aard, dan de zedelijke waarde der kandidaten; de onervarenheid der aldus benoemde ministeriele ambtenaars; het ingeworteld misbruik van de notarissen echte bankiers te maken, belast met geldbeleggingen of bewaarnemingen van gelden waarvan de vereffening slechts op langen termijn geschieden zal; ten slotte, de agiokoorts welke gansch de samenleving aangegrepen heeft, ziedaar de redenen waarom sommigen, wier aantal niet moet overdreven worden, bezweken zijn, wat, in het vervolg en in het algemeen belang, moet onmogelijk gemaakt worden.

Wat, naar mijn meening, in de eerste plaats streng moet geregeld worden, is het vraagstuk der bewaargangen bij de notarissen.

Trouwens, het is ons bekend dat de meerderheid onzer ministeriele ambtenaars daarover bezorgd zijn; zich van hun waardigheid bewust en zoude niet gaarne het vertrouwen verliezen dat in hen gesteld wordt; ook dringen zij met ons aan op toezichts- en veiligheidsmaatregelen zoowel voor zich zelf als voor hun cliënte.

Allerlei hervormingen werden voorgesteld.

De Federatie der Notarissen prijst het toezicht aan over de bewaargangen door notarissen in functie, samen met eere-notarissen al dan niet bijgestaan door expert-boekhouders.

Dit stelsel is niet gelukkig; het is strijdig met het beroepsgeheim; het kan scherpe conflicten uitlokken, indien, bijvoorbeeld, een controleur die, door zijn ambt, een vereffening gekend heeft, later geraadpleegd wordt omtrent deze vereffening.

Het ware o.i. beter de controle van de tijdelijke deposito's door het parket in te richten.

Deze controle zou doeltreffend zijn, indien hij bestond in het driemaandelijks overleggen aan den Procureur des Konings van het rechtsgebied, van een tabel welke de bewegingen aanduidt van de tijdelijke deposito's en de verantwoording der vereffeningen overeenstemmend met het bedrag der loopende deposito's.

Wij herhalen, al was 't slechts om de verjaring te onderbreken, dat er iets moet gevonden worden om de gerechtskosten te verminderen.

Zijn rechten verdedigen, dagvaarden, pleiten, zullen weldra daden zijn van weelde, welke een eenvoudig burger zich niet meer kan veroorlooven; en het rechtsherstel waarin wij leven, zal van langs om meer het land van belofte zijn voor de schuldenaars en de pleiters te kwader trouw.

Doch misbaar maken helpt niet; het komt er op aan de juiste oorzaak te vinden van de duurte van een gerecht dat men heet kosteloos te zijn.

De eerste van die oorzaken is de aanspraak van den fiscus op alle akten en overeenkomsten waarvan in rechte gebruik wordt gemaakt, om er de registratie op te doen betalen.

Het kwaad zit in artikel 23 en artikel 47 der wet van 22 Frimaire jaar VII, of liever in de interpretatie welke het bestuur der Registratie aan de Magistraten wil opleggen.

Artikel 23 bepaalt: « er is geen termijn voor de registratie van alle andere akten dan die in vorig artikel genoemd, die verleden zijn onderhands of in den vreemde en in de koloniën waar de registratie nog niet zou bestaan; doch er mag geen gebruik van worden gemaakt, noch in een openbare akte, noch in rechte, noch voor elke andere gevestigde macht, zoo zij niet eerst geregistreerd zijn ».

En artikel 47, dat ons ten andere zeer slecht verenigbaar schijnt met de scheiding der machten, bepaalt de sanctie: « Het is aan de rechters en de rechtbanken verboden eenig vonnis te verleenen, en aan de hoofd- en gemeentebesturen enig besluit te nemen ten gunste van bijzonderen, op niet-geregistreerde akten, op straffe van persoonlijk aansprakelijk te zijn voor de rechten ».

Deze welke tot nog toe gevolgd werd door de rechtbanken en steunt op de gezonde rede, is dat de registratie niet zou mogen geëischt worden, zoo het vonnis niet in terminus de overeenkomst aanhaalde.

Overeenkomstig met een traditie welke van langs om meer verlaten wordt, « in dubiis contra fiscum », gronde de magistraat zijn beslissing op « de bestanddeelen der zaak » of « een mondelinge overeenkomst ».

Met hun gezond verstand, oordeelden de magistraten inderdaad nuttelos, een pleiter die betaling vroeg van een som van 10,000 frank, de registratierechten te doen betalen op gansch de overeenkomst, hoofdens welke de som verschuldigd was en welke de fiscus, met zijn bijzondere rekenkunde, taxeerde voor honderd of twee honderd duizend frank.

Men heeft de magistraten gewezen op artikel 47; en sindsdien, schorsen sommigen onder hen, vol angst onder de bedreiging van dit artikel, elke beslissing, zoo men niet registreert.

Wij zouden gevallen kunnen aanhalen die belachelijk zouden zijn, zoo ze niet tragisch waren.

Want in zijn jongste rondschrift van 16 November 1933, schrijft de heer Directeur-generaal Némery: « dat de vordering tot inning der rechten en gebeurlijk der boeten verschuldigd op deze akte zal ingesteld worden, te weten: tegen de partij welke er in rechte gebruik van heeft gemaakt, zoo de akte niet onderworpen is aan verplichte-registratie ».

't Is op het totaal bedrag der verplichting dat het registratierecht geheven wordt.

Alzoo, indien — krachtens een bedienovereenkomst van een 10-jarigen duur — ik de betaling vraag van het jaargeld van 20,000 frank, dat mij verschuldigd is, zal de fiscus op den grondslag van 200,000 frank aanslaan.

In zake van aannemingscontract, is het kwaad nog erger; en de contractanten te kwader trouw, die hun verplichtingen niet wílen nakomen, vin-

den bij den fiscus een onbewust medeplichtige welke aan de schuldeischers practischerwijs een vordering ontzegt, welke — ingesteld zijnde — hun ondergang zou verzekeren.

Des te meer, daar de registratielasten betaald bij de groote zoowel als bij de kleine gedingen, slechts door den eischer kunnen ingevorderd worden, wanneer de schuldenaar vermogend is.

De tot nog toe gevolgde praktijk dient de oneerlijke schuldenaars en doet afbreuk aan de meening welke de eerlijke lieden van het gerecht bezitten.

Wat is er aan te verhelpen?

Vooreerst, het beheer der registratie moet een eind maken aan zijne ietwat kwelende doenwijze tegenover de magistraten.

Het ware voldoende den waren zin te geven aan volgende passus van den omzendbrief van den heer Directeur-generaal Némery: « Ik laat aan het oordeel van den magistraat over, te weten of de omstandigheden van de zaak een afwijking rechtvaardigen van bovenvermelde bepalingen der wet van Frimaire (art. 23 en 47). »

De tweede hervorming welke wij, in bijkomend geval, voorstellen, voor het geval dat de registratie vereischt zou worden, zou hierin bestaan dat deze in debet zou geschieden.

Indien de aanvrager er in slaagt het vonnis of het arrest dat hij bekomen heeft te doen uitvoeren, zal de fiscus vóór hem betaald worden.

Bestaat zulke administratieve procedure niet in zake rechtsbijstand? In dit geval, is het het beheer dat tegen den verweerder het verhaal inspannend voor de betaling der rechten welke in debet werden aanvaard.

Het principe bleve aldus gevrijwaard; maar wij zouden ons niet meer tegenover het onrechtvaardig geval bevinden van een schuldeischer welke aan den Staat groote sommen moet betalen, zonder iets van zijn schuldenaar te ontvangen.

Die quaestie der gerechtskosten is vooral van belang voor den middenstand; doch zij betreft tevens de openbare zedelijkheid.

Op gevaar af, haren goeden naam te verliezen, moet het gerecht de eerooidiging van de persoonlijke rechten verzekeren; hoe weinig belang men hun ook toekenne, ze zijn en blijven nochtans rechten: de kracht onzer beschaving bestaat juist in het erkennen en het waarborgen derzelve.

Alle recht zou ten andere ophouden te blijven bestaan, indien men, wegens redenen die er vreemd aan zijn, er een toevlucht van maakte voor ieden te kwader trouw.

De eigenlijke gezegde gerechtskosten zijn ook veel te hoog.

In een korte doch zakelijke studie welke « La Belgique Judiciaire » van 15 November 1933 heeft uitgegeven, stelt de heer rechter de Bersaques onderscheidene hervormingen voor, welke de aandacht van den wetgever moeten opwekken.

Wij kunnen echter de verwezenlijking er van niet zonder voorbehoud voorstellen, in den huidige stand van onze wetgeving.

Alzoo, zijn wij geen partijganger van de uitbreiding van de bevoegdheid der Vrederechters, uit redenen waarom wij de instelling van den alleen-sprekenden rechter veroordeelen.

Wij voegen er bij, dat de instelling zelf van de balie er ten zeerste door gediend is, met te beletten dat de vrederechters kleine rechtbanken van eersten aanleg worden, aan dewelke de tradities en de controle ontbreken, welke de magistraten als van zelf over elkaar uitoeenen.

Er zullen zich aldaar, in tamlie, sporadische balies vormen, welke, naar mate zij jonge advocaten aanwerven, noodlottigterwijs van de balie van eersten aanleg zullen aigesneden zijn.

Eindelijk, indien deze politiek van uitbreiding van bevoegdheid wordt voortgezet, zal de vrederechter de alleensprekende rechter worden, bevoegd in zijn kanton; anders dan bij den rechter van eersten aanleg, zal hij zelfs niet het advies moeten inwinnen van het Openbaar Ministerie, in burgerlijke zaken.

De oplossing kan elders gevonden worden:

De deurwaarderskosten zijn hoog; de pleitbezorgerskosten zijn zoo buitensporig dat, voor een geschil van 2,600 frank, voor een enkel geding, ten minste 90 frank voor de dagvaarding moet betaald worden en 240 frank voor kosten en honorarium van den pleitbezorger.

Het is dan ook te begrijpen dat de rechtzoekende voor het verschieten van kosten terugdeinst, daar hij niet zeker is ze ooit te verhalen.

Het ware, ongetwijfeld, onmogelijk het ambt van deurwaarder en pleitbezorger op te heffen, tenzij door ze schadeloos te stellen.

Hun bevoegdheid kan echter beperkt worden.

De dagvaarding, bij aangeteekenden brief, geeft geen aanleiding tot bezwaren voor het vredegerecht.

Voor de zaken welke aanhangig moeten gemaakt worden bij de rechtbanken van eersten aanleg, doet het vraagstuk zich kiescher voor.

Wordt door ons oud wetboek van burgerlijke rechtsoverdracht — aangevuld door de wet van 15 September 1928 — geen onderscheid gemaakt voor een bijzondere categorie vorderingen welke sommier genoemd worden en waaraan taciteit en voorrang verleend worden, waarvan de pleitbezorgers maar zelden gebruik maken?

In artikel 404 worden zij als volgt aangeduid: « Art. 404. — Worden geacht sommiere zaken te zijn en als zodanig behandeld: »

» Hooger beroep van vonnissen van vrederechters;

» De zuivere persoonlijke eischen, tot welk bedrag zij ook mogen belooopen, indien er een tiel is en mits deze niet betwist wordt;

» De eischen zonder titei, ingesteld wanneer zij 5,000 frank niet overschrijden;

» De voorloopige eischen of die welke spoed vergen;

» De eischen tot betaling van huishuur en pacht en vervallen renten. »

Op deze eischen waarover volgens artikel 405 zegt, dat zij ter terechtzitting zullen gevonnist worden na het verstrijken van de termijnen der dagvaarding, op grond van een eenvoudige akte, zonder verdere rechtspleging noch formaliteit, zou

men de regels toepassen welke wij zoo pas aangeduid hebben; de dagvaarding zou bij aangetekenden brief geschieden; de bijstand der pleitbezorgers zou niet verplicht zijn en niet begroot worden.

De heeren Lammertijn (3) en de Bersaques (4) hebben de aandacht gevestigd op andere bezuinigingsmaatregelen, namelijk wat de beteekening der vonnissen betreft.

Zij verdienen in ernstige overweging genomen te worden.

Ten slotte, de nachtmerrie der pleiters zijn de buitensporige staten der experten.

In het rondschrijven dat hij op 30 Juli 1933 aan de magistraten van de Rechtbank van Luik richtte, herinnerde de heer Voorzitter Gilson aan twee beginselen welke in het licht moeten gesteld worden:

1° Luidens de bewoordingen van het nieuw tarief, hebben de deskundigen geene aanspraak op een evenredig recht. Het tarief van 1932 brengt ons terug naar de taxering per vacatie, welke alleen wettig is.

2° Bij artikel 83 van het nieuw tarief wordt bepaald dat elke ongegronde verdraging bij de uitvoering van de opdracht of de indiening van het verslag, eene vermindering van de eerebeloofing voor gevolg heeft, onverminderd, desgevallend, de schadevergoeding.

Indien de deskundige wel het recht heeft eene provisie te eischen vóór dat hij zijne opdracht aanvaardt, mag hij, eens dat hij ze aanvaard heeft, het indienen van zijn verslag niet meer afhankelijk stellen van de betaling eener provisie.

Met heel veel psychologie, schrijft de heer Voorzitter Gilson: «Niets kan meer het vertrouwen van de rechtzoekenden in de onpartijdigheid eener schatting door deskundigen aan het wankelen brengen, dan eene vraag om geld, daags vóór de indiening van een verslag».

Doch, vooral in zake automobilongevallen, laten de deskundigen welke beëdigd zijn en hunne opdracht hebben aanvaard, de bewerking aanslepen en weigeren zij het verslag in te dienen vóór de betaling van de provisie.

Dikwijls is het slachtoffer een arme sukkel, die niet in staat is te betalen; is de weigering van den deskundige alsdan geene ware rechtswijziging?

Des te meer, daar — door de correctionele rechtbank aangeduid —, hunne kosten begroot worden en de veroordeeling daarin ten laste van den beklagde wordt uitgesproken.

De hervormingen welke men bij de rechterlijke inrichting, op heilzame wijze, zou kunnen doen, zijn legio.

Wij zullen eenige er van kortbondig aanhalen: Het statuut van de referendarissen bij de rechtbanken van koophandel, dat moet worden herzien, vooral om reden van de nieuwe vereischten van verkiefsbaarheid der handelsmagistraten.

Het verbod voor de magistraten die een zaak hebben onderzocht of die in raadkamer hebben gezeteld voor het verzenden van den beklagde, om te zetelen, als raadsheer, in een correctionele rechtbank van wijzen.

Het recht van beroep dat dient ingevoerd te worden tegen de beslissingen van de kinderrechtbanken, welke beslissingen, die een eenvoudige vermaning uitmaken, nochtans, in laatste instantie, veroordeelen tot soms zeer aanzienlijke schadevergoedingen.

Aan den beklagde, door de Raadkamer verzonden vóór de correctionele rechtbank, het recht te verleenen van tegen die beslissing verzet te doen, hetgeen thans behoort aan de burgerlijke partij en aan het Openbaar Ministerie.

Door een tekst, het recht beperken, waarover de rechtbanken beschikken om de voorloopige uitvoering der vonnissen uit te spreken; een onvermogen aanlegger voert een vonnis uit dat hij bekomen heeft; de verweerder betaalt aanzienlijke bedragen; het Hof van Beroep vernietigt de beslissing; de eischer in beroep is in de onmogelijkheid de terugbetaling van de ten onrechte betaalde sommen te bekomen.

De uitzonderingsrechtbanken zoals de werkrechtsraden hervormen en aan de gerechtelijke bijzitters een waar gezag geven.

Het deskundig onderzoek op tegenspraak, in strafzaken, inrichting; zij zeggen: inrichting.

En, om die opsomming te eindigen: orde brengen in de rechtspleging en de jurisdictie welke is ingevoerd bij de wet van 20 Juli 1931 op de rechten der gehuwde vrouw.

Wij zouden die litanie kunnen voortzetten, met aan elk vers, ten gerieve van den achtbaren Minister, toe te voegen: verhoor ons, heer!

Wij beperken ons met er twee aan te stippen, die in een handenomdraai kunnen verwezenlijkt worden en waarvan de eene minder magistraten zal vereischen, terwijl de andere aan den rechtzoekende tijdverlies zal besparen.

Artikel 435 van het Wetboek van Burgerlijke Strafvordering bepaalt dat «geen vonnis bij versiek mag worden betekend, tenzij door een deurwaarder die daartoe door de rechtbank is gelast».

Die bepaling kan slechts de uitvoering vertragen. De aanlegger heeft een deurwaarder opdracht gegeven te dagvaarden; indien de verweerder verscheneen ware, had de deurwaarder, die de dagvaarding gedaan heeft, de beteekening van het vonnis kunnen doen; indien de verweerder afwezig is, dit is, indien hij tijd zoekt te winnen, mag die beteekening slechts gedaan worden door een bijzonder door de rechtbank aangewezen deurwaarder. Daar die deurwaarder niet belast is geworden met de vervoering, zal hij geene haast hebben en zal de uitvoering op zich laten wachten.

Wij hebben getracht eene rechtvaardiging voor die bepaling te vinden; wij zijn er nog niet in geslaagd.

De hervorming dringt zich op, namelijk artikel 435 als volgt opstellen:

«De beteekening van het vonnis bij verstek» houdt, op straf van nietigheid, keuze van woonplaats in.»

Artikel 353 van het Wetboek van Strafvordering, waarbij de debatten voor het Assisenhof worden geregeld, bepaalt:

»Het onderzoek en de debatten moeten, eenmaal begonnen, voortgezet worden, zonder onderbreking en zonder eenigerlei betrekking naar buiten, tot na de verklaring van de jury. De voor-

zitter mag beide slechts schorsen gedurende de poezen die noodig zijn voor de rust van de rechtbanken, de gezworenen, de getuigen en de beschuldigen.»

Krachten dien tekst, mag geen enkel Magistraat van de Burgerlijke Rechtbank, welke als bijzitter van het Assisenhof aangeduid is, eene welkdanige rechterlijke bezigheid uitoefenen gedurende het onderzoek waarvan hij uitspraak moet doen.

Aldus ziet men dan ook, in de plaatsen waar belangrijke Assisenhoven zetelen, dat magistraten gedurende lange weken in beslag worden genomen en dat alle in behandeling zijnde zaken menigmaal uitgesteld worden.

Om die farizeesche opvatting te voorkomen, ware het voldoende de woorden «zonder onderbreking en zonder eenigerlei betrekking naar buiten», te schrappen, daar zij trouwens een louter anachronisme vormen.

Aldus zouden de magistraten welke aangeduid zijn als bijzitters bij het Assisenhof, vóór de terechtzittingen en gedurende de poezen, hunne gerechtelijke werkzaamheden blijven vervullen. Zooals wij hooger doen opmerken, zou dit eene goede oesparing van magistraten voor gevolg hebben.

II.

Wij geven er ons rekenschap van, dat het onderzoek van de kritiek, de opmerkingen en de hervormingen ons nog al ver heeft geleid; aldus blijft er voor u verslaggever niet veel tijd meer over om een vraagstuk te onderzoeken, hetwelk volgens hem nochtans van het allergrrootste belang is voor de rechterlijke inrichting, te weten: de herziening onzer wetboeken en de wetenschappelijke samenordering onzer wetten.

Onze wetboeken, hoe opgeschroefd ze ook zijn met nieuwe bepalingen, te danken aan zekere stroomingen van sociaal gerechtigheid of ongerechtigheid, — zooals men het nemen wil, — onze wetboeken zijn verouderd in den vorm zoowel als in den grond.

Hunne hoofdzakelijke geraamten zelf vermogen niet meer de jongste gebouwen te torsen.

Tracht in Boek II: «Goederen en verschillende wijzigingen van den eigendom» de stof der intellectuele rechten te doen opnemen!

Drukt artikel 815 van het Burgerlijk Wetboek niet met heel zijn ongerijmdheid op het erfenisregime, wanneer de goed opgevatte landbouwpolitiek er toe strekt de gronden en de eigendommen te hergroeperen?

Wij spreken niet van de armtierigheid van titel IV van boek III van het Burgerlijk Wetboek, Eerste Hoofdstuk, waar de oneigenlijke overeenkomsten behandeld worden; evenmin van de rechtskundige ontoereikendheid der artikelen 1382 tot 1386, welke de sociale aansprakelijkheid regelen van den auto- en vliegtuigbestuurder; wij hebben dit probleem reeds toegelicht in ons verslag van 1931.

Wanneer wij uit drang naar juistheid, den tekst gaan herlezen van Titel V: «Het huwelijk en de wederzijdsche rechten en plichten van de echtgenooten», dan komt het ons voor dat wij een muzeum binnentreden.

Wij vragen ons af, hoe de bepalingen der wet van 20 Juli 1931 kunnen overeenstemmen met de artikelen 1399 en volgende van het Burgerlijk Wetboek en inzonderheid met artikel 1421.

Eindelijk, strekken de bijzondere overeenkomsten er meer en meer naar, om een handelsvorm aan te nemen; de regelen van 1804, hoe reëdelijk ook, worden noodlottigerwijs een looden mantel voor de instellingen van 1934.

Men zal zich wellicht geneigd voelen de schouderders op te halen, wanneer wij spreken van de belangrijkheid der hervorming.

Duitsland heeft ons, in 1900, het voorbeeld gegeven.

Het Zwitsersche Burgerlijk Wetboek van 10 December 1907 is, naar ons oordeel, een klein meesterstuk van klaarheid en van juistheid; het draagt, tevens, de stempel van een uitstekend modernisme.

Ik wil alleen, ten voorbeelde, wijzen op Titel II van Boek I: de zedelijke personen; het vraagpunt der vereeniging wordt er van uit de hoogte beschouwd en in een mooien vrijheidszin geregeld.

De rechtsformulen van Hoofdstuk II dat handelt over de vereenigingen, en die van Hoofdstuk III dat zich met de stichtingen bezighoudt, zijn even zoo goed gelukt als nieuw.

Men mag den snellen, soms eenigszins hortenden ontwikkelingsgang van het recht sedert den oorlog niet uit het oog verliezen.

Sommige wetten zijn louter van tijdelijken aard: de huishuurwetten, de wetten houdende herziening van de pachten op langen termijn, van de handelspachten of de landpachten.

Ingediend naar aanleiding van zekere ongewone rechtstoestanden, verdwijnen zij met deze.

Nieuwe beginselen welke een nieuwen mijlpaal beteekenen in de ontwikkeling van het recht, hebben hun intrede in onze wetgeving gedaan: de handelseigendom, het statuut der landpacht, de rechten der gehuwde vrouw, de intellectuele rechten, enz...

De jurist bemerkt dadelijk dat deze nieuwe begrippen als bekend zitten in de oude ramen van het recht; men zou evengoed aan de sportwonen van onzen tijd hoepelrokken kunnen doen dragen. Trouwens, onze rechtsopvattingen — waarvan er vele uitgaan van het Romeinsche recht — ontwikkelen zich niet meer in de atmosfeer waarin zij ontstaan zijn. De letter is gebleven, maar de geest is verdwenen.

Terecht had Vandal in zijn «Avènement de Bonaparte» er op gewezen dat het Burgerlijk Wetboek een slechte transactie tusschen het gewoonterecht en het Romeinsche recht was: «Zoo verheft zich, te beginnen met Marengo, dit groot gemengd statuut gestadig hooger. Transactie tusschen het Romeinsche en het oud recht, tusschen de gewoonte en het geschreven recht, tusschen de wijsgeerige en de rechtsgeleerde opvatting, moest het soms het goede dat in een en het andere stelsel stak, prijsgeven om dit gemakkelijker ingang te doen vinden». (5)

Daarenboven, geeft de onpartijdige waarnemer zich rekenschap van het bestendig geschil tusschen het corpus juris van het individualisme en de juridische onbeweegelijkheid, tusschen het burgerlijk wetboek en het sociaal leven dat hoe langer hoe meer corporatief en, dienvolgens, dynamisch wordt.

Gansch het werk van knappe rechtsgeleerden als Geny, Saleilles, Lambert, Jusserand, is er op ge-

richt het Burgerlijk Wetboek te doen zeggen wat het juist niet zeggen wil.

«Men moet verder gaan dan het Burgerlijk Wetboek, zoo schreef Saleilles, maar langs het Burgerlijk Wetboek om.»

Dit kan in zijn interpretatieven vorm slechts schijnheiligheid zijn, welke door een Belgisch magistraat, den heer de Page, wiens rechtskennis zijn orde toe strekt, in zijn geleerd werk «De l'interprétation des lois», veroordeeld wordt. (6)

De rechtspraak mag uitleggen, doch mag den wil en het inzicht van den wetgever niet verraden. De Herziening van onze Wetboeken dringt zich dus op.

Wat het burgerlijk recht betreft, staat men vertrekken klaar. Het reeds verouderd voor-ontwerp van Laurent, de glasheldere verslagen door den heer Van Biervliet uitgebracht voor de Commissie tot Herziening van het Burgerlijk Wetboek, over Boek III van het Burgerlijk Wetboek en over den titel der erfenissen, nog andere werken die bedolven zijn in de stoffige kartons, maken een sterke basis uit voor het herzieningswerk.

Wij moeten ons strafrecht herdenken, zei vroeger onze vriend Brafiori; wij moeten gansch ons burgerlijk- en strafrecht en onze rechtsvordering herdenken en ze aanpassen aan de nieuwe maatschappij waarvan zij de uitdrukking moeten zijn; wij moeten ze herdenken en in de plaats van het individualisme door-dik-en-dun van 1789 en 1804, het begrip stellen van een sociale rechtvaardigheid welke den arbeid en het beroep dezelfde bescherming verleent als deze welke het Burgerlijk Wetboek verleende aan den levenloozen eigendom, en dit niet door middel van bijzondere wetten, doch in een schitterende juridische samenvatting.

Het werk is prachtig om hernomen zooniet ondernomen te worden. Zoo de achtbare Minister wil, brengt hij het tot een goed einde.

Ik hoor reeds de opmerking: «Er bestaan toch reeds talrijke wetten welke het stelsel van het Burgerlijk Wetboek verbeterd hebben; men heeft zelfs een Arbeidswetboek kunnen uitgeven; andere maatregelen worden genomen betreffende de kleine erfenissen; de rechten der gehuwde vrouw; de fabrieksmerken; de uitvindingsoctrooien, enz...; waarover klaagt gij nog?»

Waarover?

Eensgezind met alle rechtsbeoefenaars, klagen wij over het uiteenlopend karakter en — wat nog erger is — de wanorde welke in de wetgeving heerscht. De wetten hebben in groot getal toegesloten; soms spreken de teksten elkander tegen zonder dat gezegd kan worden dat de eene wet de andere intrekt; men zou kunnen zeggen, dat zij zich wederzijds amendeeren.

De verklaarders en de naschrijvers van wets-teksten, zelfs indien het oud-procureur-generaals zijn, zijn er toe genoodzaakt, hun werk op alphabetische wijze in te deelen. Dit is de eenige Ariadraad waarmee men zich in dit labyrint kan wagen.

En het zijn niet meer de wetboeken welke wij kunnen raadplegen, maar wel rechtskundige pharmacopoea.

Nochtans, eens dat het Recht, hetwelk een logische en geordende opbouw vormt, gegrond op een nauwkeurig gadeslaan van de sociale stof, van te uiteenlopenden aard begint te worden, verliest het zijn eigenlijk karakter.

Indien men de wetboeken niet mag of niet wenscht te herzien, zou het dan nochtans niet mogelijk zijn, de wetgeving samen te ordenen op een rationeelen grondslag?

In ieder geval, zou het behoud van den huidige toestand den schijn aannemen als van een vrijwilligen afstand van de wetgevende macht, ten overstaan van eene essentieele taak, te weten: «de orde in de wetgeving».

Daartoe kan zij niet besluiten; en de verslaggever van de Commissie voor de Justitie vat de uitgedrukte wenschen samen in deze ietwat revolutionnaire lijkende formule: «herziening der wetboeken of samenordering der wetten».

Ten slotte, stelt de Commissie voor de Justitie, met meerderheid van stemmen, voor de begroeting van Justitie aan te nemen.

De Verslaggever, I. SINZOT. De Voorzitter, Léon MEYSMANS.

(1) De Commissie, voorgezeten door den heer Meysmans, bestond uit:

1° De leden van de Commissie voor de Justitie en de Burgerlijke en Strafrechtelijke Wetgeving;

2° De leden aangeduid door de afdelingen: de heeren Amelot, Gelders, Rombauts, Joris, Huart, March.

(2) «La valeur de la loi», Sirey, 1928, bl. 18.

(3) Rechtskundig Weekblad, 1932, bl. 201.

(4) B. J., 1933, kol. 572.

(5) Vandal, Avènement de Bonaparte, II, bl. 492.

(6) Sirly 1926. Z. Gaston Morin, «La révolte des faits contre le code». Parijs 1920. — De rechter loopt gevaar, volgens de formule van Rumpf «de makelaar tusschen de wet en de praktijk» te worden. Geseltz en Richter. Berlijn 1906.

Balie van Kortrijk

JUBILEUM VAN Mr A. RUYSEN

Ter gelegenheid van het vijftig-jarig jubileum van Meester Alphonse Ruyssen, werd een goed gesaagd feest gegeven in de salons van het «Grand Hôtel» te Kortrijk.

Dit feest was ingericht door de Jonge Balie en greep plaats onder de auspiciën van de advocatenpleitbezorgers bij de Rechtbank van Eersten Aanleg van Kortrijk.

Rond den jubilaris schaarden zich de voornaamste personaliteiten: Meesters M. de Jaegere, stahouder, E. Van den Berghe, Voorzitter van de Conferentie der Jonge Balie, M. Lagrange, Voorzitter van de Rechtbank van Eersten Aanleg, M. Verschaeve, Prokureur des Konings, Meesters Achiel Pringlers en A. Roelands, M. Callewaert, Voorzitter van de Handelsrechtbank, enz... enz

Verscheidene redevoeringen werden uitgesproken, onder meer volgende taferelde van wege Meester De Jaegere, stahouder der Kortrijksche Balie die zoo treffend de schitterende eigenschappen van den gevierde in het licht stelde.

Wij laten ze hier volgen:

Hooggeachte Confrater, Meester Ruyssen,

Wanneer ik dezen namiddag, vooraleer mij naar hier te begeven, overwoog en wilde neerpennen wat ik u zeggen zou om niet te herhalen wat de vorige sprekers u reeds zouden gezegd hebben bevond ik mij zelf in een zeer groote verlegenheid.

Na anderen het woord voeren is immers zeer gemakkelijk en zeer moeilijk terzelfdertijd. Bis repetita placent... of dit ook het geval is met ter repetita, betwijfel ik sterk.

En toen rees in mij de gedachte dat hetgeen ik U in naam van de Balie zeggen zou, kort mocht zijn, maar dat het voornamelijk dien indruk bij u moest laten dat het hartelijk en wel gemeend was.

De Balie spreekt dus tot U, niet om een ioutere formaliteit te vervullen, maar met geestdriftige overtuiging.

Zij sluit zich aan bij de hulde die de pleitbezorgers en die de Conferentie van de Jonge Balie u hebben gebracht en zij spreekt op hare beurt hare gevoelens uit van bewondering, van dankbaarheid en van fierheid.

Bewondering voor een heerlijke loopbaan van vijftig jaren.

Dankbaarheid voor de kostbare lessen en het voorname voorbeeld, welke deze loopbaan ons geeft.

Fierheid omdat gij, al zijt gij pleitbezorger, ook advocaat zijt en diensvolgens lid van de Kortrijksche balie in wiens naam ik de voorname eer geniet hier het woord te voeren.

Bij het overschouwen van uw verleden ben ik getroffen te zien hoe twee eigenschappen uw gansche leven hebben gekenmerkt, twee eigenschappen die de hoofddeugden hoeven te zijn van al diegenen die het voorrecht genieten de toga te dragen en eerbied gevoelen voor hun kleed: uwe onafhankelijkheid en uwe rechtschapenheid.

Uwe onafhankelijkheid in woord en in gedachten die nooit meer eene beperking heeft gekend: deze u opgelegd door uwe beroepspligten, wars van eigen belang of van gemakzucht: die onafhankelijkheid die van U heeft gemaakt aan de balie en buiten de balie in de verscheidene middens waar uw talent en uw hart u hebben gebracht, de bestredene maar altijd de geëerbiedigde strijder voor waarheid en recht.

Uwe rechtschapenheid die ons heeft geleerd dat er in de loopbaan van een groot mensch, van een waardig advocaat, maar één weg de rechte weg is, één lijn de juiste lijn, één norma de echte ware norma: deze van het geweten; dat gebrek aan studie en aan zwaren arbeid gepaard met winstbejag, groothedswaanzin of zucht naar uiterlijke pracht ontgensprekelijk naar verkeerde banen leidt waarop diegene die zij volgt zijn toga besmeurt.

Het is om deze lessen, ons door u gegeven, dat wij U zoo zeer dankbaar zijn.

Ik zou er mij zelf een verwijt van maken, moest ik niet vooraleer te eindigen, een oogenblik blijven stilstaan bij een deel van de werkzaamheid die gij buiten de balie hebt uitgeoefend.

Ik ben, onder de woordvoerders van heden, de éénige rechtstreeksche ooggetuige geweest van uwe zoo verdienstelijke werkzaamheid in den schoot van de Commissie van den Openbaren Onderstand, waarvan gij de Voorzitter geworden zijt op het oogenblik dat ik er lid van geworden ben.

Ik heb er steeds den ijver en de schranderheid bewonderd met dewelke gij de werkzaamheden van deze Commissie hebt geleid; ik heb er gezien hoe gewetensvol gij het patrimonium van de instelling hebt verdedigd tegenover diegenen die het zouden beproefd hebben bij deze instelling aan iets anders te doen dan aan webegrepen liefdadigheid; ik heb er U het beste van uwen tijd zien aan geven en ik weet dat gij dagelijks nog vol belangloze offervaardigheid, naar den zetel van de Commissie trekt om er de loopende zaken af te handelen met dezelfde blijmoedigheid als diegene met dewelke gij destijds dagelijks naar het Justitiepalais trokt.

Een dergelijke «fin de carrière» in dewelke gij uw geest en uw hart, uwe rechtskundige kennis gepaard met menschenkennis en naastenliefde ter beschikking stelt van de gemeenschap zonder hoop op eenige andere vergoeding dan diegene die God heeft weggelegd voor hen die werken doen van barmhartigheid... een dergelijke «fin de carrière» vereert de Balie tot dewelke gij behoort en blijft behooren....

Het was diensvolgens terecht dat ik U zei dat de Balie fier gaat op U.

Gij draagt uwe jaren met eene jeugdige frischheid die in zich de belofte bevat van nog vele naevolgende.

Deze hoop geeft aan deze plechtigheid een karakter van bijzondere blijmoedigheid.

Ik drink op de verwezenlijking van dezen wroenen wensch, dat wij u bij tien jaar even gezond en even levenslustig in ons midden en aan deze tafel mochten terugvinden.

Het feest verliep in de beste stemming. Ten slotte, werden geschenken aan den jubilaris aangeboden door Meester E. Van den Berghe, Voorzitter van de Jonge Balie onder volgende bewoordingen:

«Mijnheeren, Beste Confraters,

Het is mij een groote vreugde aan den jubilaris en aan U allen te mogen mededeelen dat, gevolg gevende op ons verzoek en door tusschenkomst van onze confraters Meesters Robert Gillon en Jules Nolf en op voorstel van Zijne Excellentie M. Paul-Emile Janson, Minister van Justitie, het Zijne Majesteit den Koning behaagd heeft onzer geëerden confrater Alphonse Ruyssen te benoemen tot Officier in de Kroonorde.

Wij allen weten genoeg hoezeer deze onderscheiding is verdiend.

Wij wenschen er onzen vriend en Meester van harte geluk mede.

Het weze mij toegelaten in naam van de Kortrijksche balie en Magistratuur aan U, Meester Ruyssen, dit juweel te overhandigen.

Wij maken dankbaar van deze gelegenheid gebruik om op onze beurt hem, als teken van onze vereering en verkleefdheid, dit geschenk aan te bieden.

Moge dit portret hem nog lang een aangename herinnering wezen aan dit feest.»